

Glasnik

Medicinskog fakulteta u Splitu

ISSN 1846-7946
Lipanj 2023. g.
Vol. 16 br. 1

Svečano otvoren Centar za kliničke vještine na Medicinskom fakultetu ♦ MEFST-ovci na međunarodnoj konferenciji održanoj u Rijeci i Lovranu ♦ Još jedan značajan uspjeh znanstvenika s Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Splitu

RIJEČ GLAVNOG UREDNIKA GLASNIKA MEDICINSKOG FAKULTETA U SPLITU

Drage studentice i studenti, poštovane kolegice i kolege! Vrijeme doista brzo leti. Ova akademska godina već je blizu kraja, a čini mi se da je tek nedavno započela. Kao da sam jučer pisao Uvodnik za prošli broj *Glasnika*. Vrijeme koje je ostalo za nama brucše je učinilo prvim studentima, položeni su prvi ispiti, bilo je prvih razočaranja, ali i radosti zbog polučeni ocjena i (ne)ispunjenih očekivanja.

S druge strane, svi oni studenti koji popunjavaju zadnje stranice u svojim indeksima polako pripremaju diplomske radove i privode svoju misiju na Fakultetu kraju.

Dakle, studentska dinamika ide svojim uobičajenim tijekom dok se na našem Fakultetu (MEFST-u) u proteklom periodu događalo puno važnih i manje važnih stvari koje moraju ostati zabilježene. Sagledavajući sve te događaje, nameće mi se jedna riječ kao zajednički nazivnik za sve njih: **STABILNOST**.

Možda vam se čini neobičnim i čudnim što sam to doživio kao nešto što je obilježilo naš Fakultet u prethodnom razdoblju. Stoga mi dopustite da objasnim svoj odabir te važne riječi, koja je prema mojem mišljenju okarakterizirala period između ovih dvaju *Glasnika*.

Stabilnost upravljanja dokazala se na 15. izvanrednoj sjednici Fakultetskog vijeća kada je izabrana nova uprava MEFST-a 9. ožujka 2023. godine. Mogućnost izbora i biranje postalo je plebiscitarno izjašnjavanje da svi vodeći ljudi našeg MEFST-a to budu i dalje, i u narednom mandatu. Oni su prepoznati kao jamci stabilnosti ove naše akademske zajednice, sa svim svojim vrlinama i manama, jer su u proteklom periodu, tijekom svojeg mandata, ostvarili većinu sebi zadanih ciljeva i ostvarili upravo stabilnost Fakulteta. Stoga im Uredništvo *Glasnika* čestita na izboru i želi još jedan uspješan mandat kojim će dokazati rečeno.

Reizabrani dekan, kao svaki mudri izbornik, nije propustio priliku da ne mijenja momčad (prodekane) koja pobjeđuje. U sportu je uvijek tako, a ni u životu nije drukčije. U sportu te može omesti samo nenađana ozljeda važnog igrača, a u životu se pokazalo da je to bio samo biološki razlog pa je na mjesto prodekanice za financije i upravljanje izabrana nova članica tima.

Financijska stabilnost, koja krasi naš Fakultet već godinama, sigurno će i dalje biti na istoj razini, bez obzira na ovu promjenu.

Stabilnost znanstvene produkcije, kojom se svi dičimo i o kojoj će biti riječi na stranicama *Glasnika* koje su ispred vas, zasluga je svih nas koji toj stabilnosti doprinosimo radeći svoj posao na najbolji mogući način. Velikim dijelom i zbog **stabilnosti uvjeta rada** koje nam omogućavaju upravne strukture Fakulteta i naši suradnici.

Stabilnost u ostvarivanju svih potrebnih čimbenika za uspješno provođenje akreditacije pokazat će se i dokazati krajem ove kalendarske godine, za kada je odgođena rečena odluka, iako su naše vrijedne članice akademske zajednice sve potrebno pripremile u zadanom roku pa smo se ovom stabilnošću mogli pohvaliti već i u travnju.

Stabilnost koja nije vezana za naš rad, nego se odnosi na građevinske

radove također je obilježila 2023. godinu. **Građevinska stabilnost** Zgrade A više ne bi trebala biti upitna nakon obavljenih građevinskih radova i zatezanja čeličnih sajli koje sada jamče siguran i nesmetan rad u najstarijoj zgradi naše znanstvene utvrde, uz ljepši hortikulturni izgled njezina okoliša, koji će prvi susret s našim Fakultetom učiniti oku ugodnijim nego što je bio prije.

Da ne ispadne da je stabilnost vezana samo za dobre stvari na MEFST-u, treba reći da postoji i **stabilnost gundanja**, koja je onako, vrlo specifična za naš mentalitet i koje se nikada nećemo riješiti jer neki put nemamo previše strpljenja i razumijevanja. Ali i to je dio života i naše svakodnevnice koji često doprinosi dijalektici i promjenama na bolje.

Stabilnost studentskog (ne)sudjelovanja u uređivanju *Glasnika* nešto je što me ne čini sretnim jer uvijek očekujem da će biti bolje i plodonosnije nego prošli put. Više nema onih slika koje pamtim s korica dvobroja *Glasnika* iz 2020./2021. s praznim učionicama, kada su nam sve aktivnosti zamrle. Danas se opet putuje, druži, stvara, zabavlja, piše ... pa postoji stotinu razloga da se pripremi neki članak kojim se ti događaji otimaju zaboravu. Ipak, samo se rijetki odluče za to. Stoga vas molim da me učinite sretnim, pišite nam što više, šaljite priloge i fotografije sa svih sastavnica našeg Fakulteta. Slanjem vaših priloga Uredništvu svaki sljedeći broj *Glasnika* bit će bolji, kvalitetniji, zabavniji i zanimljiviji, a mi ćemo se potruditi da svi ti prilozima nađu mjesta na njegovim stranicama. Učinite to kako bi *Glasnik* imao više stranica od mogeg konfekcijskog broja.

Zdravi i veseli bili!

prof. prim. dr. sc. Tonko Vlak, dr. med.,
glavni urednik *Glasnika Medicinskog fakulteta u Splitu*

IMPRESSUM Glasnik Medicinskog fakulteta u Splitu

vol. 16, br. 1, lipanj 2023. g.
adresa: Šoltanska 2, 21000 Split
e-mail: glasnik@mefst.hr

Glavni urednik: Tonko Vlak

Studentska urednica: Karla Vrkić

Lana Barać, Josipa Bukić, Zvonimir Družić, Danira Matijaca,
Luka Milovac, Valdi Pešutić Pisac, Mislav Radić, Ljubo Znaor,
Nikolina Vitturi Bagatin, Dalibor Gabela,
autor fotografija (na stranicama 1,8,9,10,11,12,13,26,27,
34,35,40,45,50,51,52)

Tajnica Uredništva: Nikolina Vitturi Bagatin

Lektorica za hrvatski jezik: Josipa Korljan Bešlić

Dizajn i prijelom: Ivo Mađor

Tisak: Printera, Sv. Nedelja

Prijašnji urednici:

2019 - 2020 Ivica Grković; 2013 - 2018 Milan Ivanišević;
2009 - 2012 Livija Puljak; 2007 - 2009 Ivica Grković

Naklada: 400 primjeraka, Split, lipanj 2023. g.

T. Vlak Riječ glavnog urednika	02
D. Matijaca Prof. dr. sc. biomed. Ante Tonkić ponovo izabran za dekana Medicinskog fakulteta	04
Daga Diana, hvala ti na svemu!	06
Nagrade za znanost Sveučilišta u Splitu za 2022. g	07
Održana svečana proslava povodom obilježavanja 26. obljetnice osnutka Fakulteta	08
Promocija magistara farmacije	11
D. Gabela Vremeplov - građenje	12
R. Bočina (CroMSIC) MEFST-ovci na međunarodnoj konferenciji održanoj u Rijeci i Lovranu	14
R. Bočina (CroMSIC) Humanitarna akcija Božićnog darivanja za djecu iz Maestrals	16
L. Milovac Lea's African Adventure	17
Z. Družanić Čime se ove godine bavio Studentski zbor	18
T. Volarević Medicinijada u Budvi	20
I. Pavlinac Dodig Obilježen Tjedan mozga 2023. i Svjetski dan spavanja	22
M. Roguljić Parodontologija	23
I. Zakarija-Grkovic Kako štititi, promicati i podržavati dojenje među najugroženijom novorođenčadi	24
I. Zakarija-Grkovic Održan 8. europski kongres Akademije medicine dojenje u Splitu	25
Svečano otvoren Centar za kliničke vještine na Medicinskom fakultetu	26

N. Boban Laktarij - laktobanka	28
K. Vrkić Premoreni, podcijenjeni, potplaćeni	30
COCHRANE kutak Intervju s A. Marušić	32
Naši znanstvenici objavili rad u Nucleic Acid Research, časopisu čiji je impact factor veći od 19	34
Projekta AI4HEALTH.Cro	36
Projekt SOPs4RI - Još jedan značajan uspjeh znanstvenika s Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Splitu	37
Projekt Cure4Aqua kick-off meeting	38
P. Radovniković Humanitarna akcija "Svi za Mašu"	39
Projekt Razvoj, unapređenje i provedba stručne prakse na Medicinskom fakultetu u Splitu	40
Projekt SI4CARE - Pametno starenje	41
Projekt irecs	44
D. Sapunar, L. Puljak Projekt Giving voice	45
T. Vlak AMZH	46
D. Matijaca Digitalne kompetencije liječnika: Edukacija za novo doba	47
I. Zakarija-Grkovic Humanitarni pub kviz za LVIV	49
Foto žulj /Foto kolačić	50
BENE Foto strip	51

PROGRESIVNI RAZVOJ SPLITSKE MEDICINE – IZVRSNOST U SLUŽBI OPĆEG DOBRA

Prof. dr. sc. biomed. Ante Tonkić ponovo izabran za dekana Medicinskog fakulteta u Splitu za mandatno razdoblje 2023. – 2026.

Medicinski fakultet u Splitu u posljednje je dvije godine priskrbio splitskom sveučilištu mjesto na ljestvici najboljih svjetskih sveučilišta (*QS World University*), postavši tako snažnim zamašnjakom razvoja cjelokupne lokalne, pa i nacionalne akademske zajednice. Nakon samo 26 godina postojanja Fakultet je zahvaljujući znanstvenoj aktivnosti svojih nastavnika i suradnika stigao do više od 5 000 radova objavljenih u svjetskim citatnim i indeksnim bazama podataka, s gotovo 150 tisuća citata i h-indeksom 158. Upravo je analiza brojčanih pokazatelja znanstvene produktivnosti „splitskih medicinara” i utjecajnosti časopisa u kojima su objavljeni njihovi radovi znatno utjecala na visoko pozicioniranje splitskog sveučilišta. Podatci su prikupljeni iz baze SCOPUS, a za visoki rang sveučilišta nije bilo dovoljno samo vrednovati znanstvenu aktivnost na području medicine već i kvalitetu akademske nastave te odnos visokog učilišta s ustanovama u kojima se zapošljavaju visokoobrazovani zdravstveni djelatnici. Više od 1 200 svjetskih sveučilišta ušlo je „u igru”, a splitsko sveučilište već dvije godine na području medicine zauzima poziciju u kategoriji od 651. do 680. mjesta. Na tu ga je poziciju smjestilo više od 130 000 znanstvenika anketiranih diljem svijeta te ispitanici zaposleni u više od 75 000 ustanova koji su izrazili svoje mišljenje o kvaliteti rada zdravstvenih djelatnika školovanih na

splitskom sveučilištu i o suradnji s našim znanstvenicima. Uzet je u obzir i indeks postignut u Međunarodnoj istraživačkoj mreži (IRN) koji odražava brojnost i kvalitetu znanstvene suradnje među ustanovama.

Visoka postignuća Fakulteta potvrđuje i činjenica da do diplome nakon završetka jednog od četiriju studijskih programa (Medicina, Medicina na engleskom, Farmacija i Dentalna medicina) žele stići studenti iz različitih dijelova Hrvatske i svijeta. Također, i do najviše su akademske titule doktora znanosti dosad u ovoj ustanovi stigla 353 znanstvenika iz raznih krajeva Hrvatske i svijeta, a sam istraživački pristup pitanjima koja tište medicinu i zdravstvo osigurava se, između ostalog, i na multidisciplinarni način – Doktorskom školom s tri doktorska studija koja mogu upisati stručnjaci iz različitih znanstvenih područja. Inovacije u učenju i kreativnost istraživanja na Fakultetu dodatno su potaknuti snažnom međunarodnom suradnjom i razmjenom iskustava koji se provode u sklopu ERASMUS+ programa, kao i partnerskim sudjelovanjem u trenutačno 21 europskom projektu.

Dekan, prof. dr. sc. Ante Tonkić, Fakultetom je započeo upravljati u listopadu 2020. i za njegova su mandata dovršeni projekti kojima je financijer Europski socijalni fond (ESF): „Internacionalizacija studijskih programa

svih razina na Medicinskom fakultetu u Splitu”, „Unapređenje postojećeg integriranog preddiplomskog i diplomskog studijskog programa Medicina”, „Razvoj, unapređenje i provedba stručne prakse na Medicinskom fakultetu u Splitu” te „Primjena HKO-a u unapređenju studijskih programa u području farmacije i medicinske biokemije”. Dvršeni su i Interreg ADRION projekt SI4CARE, Interreg projekt prekogranične suradnje pod nazivom MADE (engl. *Mobile Access Dental Clinic*) te Obzor projekti: EnTIRE, SOPs4RI i VIRT2UE. Još se uvijek provode dva ESF projekta – „MEDICINSKA + “ i „Uz zdrav životni stil raSTEMo” te Obzor projekti: Youth-GEMs, iRECS, Cure4Aqua i Sleep Revolution. Tu su i Erasmus+ projekti: „Evidence implementation in Clinical Practice”, „Personalized Medicine Inquiry-Based Education”, „Integration of Transversal skills into health and social care, higher education and the curriculum”, „Innovating quality assessment tools for pharmacy studies in Bosnia and Herzegovina” te „Communication skills for students of vocational schools for medical professions: Design thinking for participatory medicine”.

U posljednje dvije godine na Fakultetu su se znatno povećali prostorni i infrastrukturni kapaciteti ustanove – započela je sanacija najstarije zgrade A, opremila se pretklinika

iz dentalne medicine, uređene su nove učionice u bolnici na Križinama, otvoreni su Centar za kliničke vještine i Centar za translacijska istraživanja te je u KBC-u, vodećoj nastavnoj bazi Medicinskoj fakulteta u Splitu, ustrojen bolnički Odjel dentalne medicine na kojem rade nastavnici i asistenti s Katedre dentalne medicine. U svakom slučaju, može se s pravom reći da je bilo i više nego dovoljno činjenica zbog čega je Fakultetsko vijeće, vođeno izrekom *Facta, non verba!*, u ožujku ove godine dekanu Tonkiću ponovo povjerilo kormilo „splitске medicine”. Osim vođenja Fakulteta, on je u svoj životopis upisao 150 stručnih i znanstvenih publikacija s više od 1 600 citata te bogato kliničko iskustvo. Nakon što je diplomirao, magistrirao i doktorirao na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, od 1994. dekan Tonkić radi kao internist – gastroenterolog u KBC-u Split. Rad s pacijentima nije nikada prekidao, a do 2020., kada je izabran za redovitog profesora u trajnom zvanju i dekana, bio je pročelnik Katedre za internu medicinu te u dva navrata prodekan za nastavu i studentska pitanja. Autor je prve digitalne nastavne platforme za nastavu iz predmeta Interna medicina te je voditelj EU projekta „Razvoj, unapređenje i provedba stručne prakse u visokom obrazovanju”.

Njegov znanstveno-nastavni doprinos medicini prepoznatljiv je i na međunarodnom planu – on je član Izvršnog odbora *Medical School Regiomed* u njemačkom Coburgu, hrvatski je predstavnik u europskom udruženju za upalne bolesti crijeva (*European Crohn's and Colitis Organisation*) te redoviti član međunarodnih udruženja *American Gastroenterological Association* i *Royal Society of Medicine London*. Dodijeljene su mu tri Sveučilišne plakete za stručni, znanstveni i nastavni rad (2019., 2020., 2022.) te Plaketa Hrvatskog liječničkog zbora za iznimni znanstveni i nastavni doprinos (2021.). Otpočetak Domovinskog rata prof. dr. sc. Ante Tonkić bio je časnik ratnog saniteta 114. i 141. br. HV-a te je odlikovan Spomenicom Domovinskog rata 1990./1992. i Medaljom Oluja (1995.). Govoreći o strategiji Fakulteta i budućnosti medicine na ovim prostorima, dekan Tonkić uvijek će naglasiti važnost osiguravanja raznovrsnih mogućnosti stjecanja praktičnih znanja i vještina. U svojem se prvom mandatu usmjerio na modernizaciju studijskih programa Medicina, Medicina na engleskom jeziku i Farmacija te uspostavu Ureda za kvalitetu nastave i Savjetovališta za studente. Krenulo se i s izradom elaborata novih studijskih

programa Farmacije i Dentalne medicine na engleskom jeziku, a u planu su još neke znanstveno-nastavne inovacije: početak nastave u 9,00, uređenje Simulacijskog centra za stjecanje kliničkih vještina, organiziranje OSCE/OSKI ispita i novi oblici potpore mladim istraživačima. Uz još veći broj znanstvenih projekata planira se i razvoj digitaliziranih platformi za praćenje njihove provedbe te dodatno povećanje prostornih kapaciteta: renoviranje postojećih zgrada, proširenje studentskog restorana i izgradnja još jedne fakultetske zgrade, prijavljene u projektu urbane aglomeracije Splita za razdoblje od 2021. do 2027. No, nadasve je ambiciozno, ali i vrlo ostvarivo ono što Medicinski fakultet u Splitu u suradnji sa splitskim KBC-om i Sveučilištem želi što skorije postići – izgradnja i osnutak Istraživačkog medicinskog centra. Planiranje je započelo, dogovor o suradnji postignut i sada se zajedničkim snagama kreće prema nečemu što će biti veliko bogatstvo na lokalnoj i na nacionalnoj razini – centru koji Fakultet i medicinu na ovim prostorima može još više podignuti na ljestvici uspješnosti te postignuća medicinskih znanosti staviti u službu općeg dobra i sveobuhvatnog humanog i znanstveno-tehnološkog napretka društva.

Danira Matijaca

Iz arhive,
2002.g.

**Daga
Diana,
hvala ti
na svemu!**

Uredništvo Glasnika

Poštovano "osoblje, dragi nastavnici i nenastavnici",

Želja mi je sve vas srdačno pozdraviti na današnji dan kada prestaje moj radni odnos radi odlaska u mirovinu. Tek mi je 65 godina, a samo koji mjesec dijeli me od punih 30 godina rada na Fakultetu....kroz mandate devetorice dekana - dva "zagrebačka" i 7 "splitskih"!

Mogu reći da je bila privilegija rasti s Fakultetom još od prije njegova "začeca" pa sve do njegove "zrele mladosti". Vjerujem da smo svi mi, svatko u svojoj ulozi, netko značajnijoj, netko "običnijoj", utkali sebe u Fakultet, da smo bili i jesmo one kapi Cesarićeva slapa.

U ovome trenutku s posebnim poštovanjem i zahvalnošću sjećam se i pokojnih i umirovljenih nastavnika i drugih bivših zaposlenika koje sam imala priliku i čast susresti u svome radu u ovoj ustanovi.

Želim vam dobro zdravlje i raspoloženje te uspjeh u radu i privatnom životu.

Svima vam i na svemu HVALA!

Diana Raos,

vaša "dodanašnja" tajnica Fakulteta

Nagrade za znanost Sveučilišta u Splitu za 2022. godinu

Svečana dodjela Nagrade za znanost Sveučilišta u Splitu za 2022. godinu koja se dodjeljuje najproduktivnijim znanstvenicima čiji je rad znatno pridonio prepoznatljivosti našeg Sveučilišta u znanstvenoj izvrsnosti održana je u ponedjeljak 30. siječnja 2023. godine u vijećnici Senata „Don Frane Bulić“.

Ukupno je nagrađeno 20 znanstvenika koji su odabrani tako da je sukladno znanstvenoj produktivnosti u 2021. godini trenutno zaposlenih znanstvenika na Sveučilištu u Splitu Sveučilišna knjižnica napravila ljestvice poretka sa znanstvenim radovima s afilijacijom Sveučilišta u Splitu indeksiranim u WoSCC i Scopus bazama podataka prema znanstvenim područjima kao temelj za dodjelu Nagrade za znanost za 2022. godinu. Uz broj objavljenih radova

pojedina povjerenstva primijenila su i dodatne kriterije znanstvene izvrsnosti poput kvalitete časopisa, doprinosa radu (glavni i dopisni autor). Povjerenstva su predložila, a Senat Sveučilišta u Splitu usvojio je popis kandidata na sjednici održanoj 15. prosinca 2022. godine.

U PODRUČJU BIOMEDICINE I ZDRAVSTVA nagrađeni su:
prof. dr. sc. **Katarina Vukojević** s Medicinskog fakulteta

prof. dr. sc. **Ozren Polašek** s Medicinskog fakulteta

izv. prof. dr. sc. **Zenon Pogorelić** s Medicinskog fakulteta.

U KATEGORIJI MLADI ZNANSTVENICI među ostalima nagrađen je:
Marko Kumrić s Medicinskog fakulteta.

Čestitamo svim dobitnicima!

ODRŽANA SVEČANA SJEDNICA POVODOM OBILJEŽAVANJA 26. OBLJETNICE OSNUTKA FAKULTETA

Proslava povodom obilježavanja 26. obljetnice osnutka Medicinskog fakulteta održana je u petak 24. ožujka u velikom amfiteatru Fakulteta.

Svečanosti su, uz dekana prof. dr. sc. Antu Tonkića i prodekane prof. dr. sc. Darka Moduna, prof. dr. sc. Antu Pundu, prof. dr. sc. Katarinu Vukojević, prof. dr. sc. Renatu Pecotić, izv. prof. dr. sc. Joška Božića, izv. prof. dr. sc. Ivana Galića, nazočili članovi Senata Sveučilišta u Splitu, mnogobrojni uzvanici te brojni drugi uvaženi gosti i studenti.

Medicinski fakultet danas izvodi nastavu na četiri integrirana preddiplomska i diplomska studijska programa: Medicina, Dentalna medicina, Farmacija (u suradnji s Kemijsko-tehnološkim fakultetom Sveučilišta u Splitu) i Medicina na engleskom jeziku. Od samostalnosti Fakulteta do danas diplomirala su 1 242 studenta na studiju Medicine, 293 na studiju Dentalne medicine, 212 na studiju Farmacije i 171 student na studiju Medicine na engleskom jeziku. Poslijediplomska nastava izvodi se u sklopu Doktorske škole na tri doktorska studija: Medicina utemeljena na dokazima, Biologija novotvorina i Translacijska istraživanja u biomedicini. Stručna nastava izvodi se u okviru 12 specijalističkih poslijediplomskih studijskih programa – istaknuo

je dekan prof. dr. sc. Tonkić, dodavši kako su na MEFST-u dosad doktorirala 374 znanstvenika, a znanstvenoistraživački rad i inovacije provode se u šest centara i šest zavoda koji ukupno imaju 26 laboratorija i istraživačkih skupina. Trenutno se na Fakultetu provodi 46 aktivnih projekata, među kojima je 16 europskih projekata. Od svojeg osnutka Fakultet je objavio 5 386 radova u WOS-u te 5 477 radova u SCOPUS-u. Medicinski fakultet ima h-index 158 te 143 332 citata u WOS-u te 147 313 u SCOPUS-u.

Tom prilikom dodijeljene su i nagrade, pohvalnice i zahvalnice zaslužnima.

U znak priznanja za izvanredne rezultate postignute tijekom studija DEKANOVOU NAGRADU za akademsku godinu 2021./22. dobili su:

Viktoria Bakić, studentica II. godine studija Medicine

Dora Komić, studentica II. godine studija Medicine

Anton Šodan, student II. godine studija Medicine

Luka Vulić, student II. godine studija Medicine

Antonela Lešić, studentica III. godine studija Medicine

Antonija Lukšić, studentica III. godine studija Medicine

Katarina Čikara, studentica IV. godine studija Medicine

Antonela Trgo, studentica V. godine studija Medicine

Petar Đolonga, student VI. godine studija Medicine

Marlena Barbir, studentica II. godine studija Dentalne medicine

Monika Markulin, studentica III. godine studija Dentalne medicine

Darija Bubalo, studentica IV. godine studija Dentalne medicine

Marija Ana Perko, studentica V. godine studija Dentalne medicine

Dajana Mršić, studentica VI. godine studija Dentalne medicine

Benjamin Hinkes, student II. godine studija Medicine na engleskom jeziku

Dietrich Stotz, student III. godine studija Medicine na engleskom jeziku

Eirik Wessel Gandrud, student II. godine studija Medicine na engleskom jeziku

Christian Spreckels, student IV. godine studija Medicine na engleskom jeziku

Aisling Cara Heffernan, studentica V.

godine studija Medicine na engleskom jeziku

Julia Zeitler, studentica VI. godine

studija Medicine na engleskom jeziku

Ester Šuša, studentica II. godine studija Farmacije

Antea Šimunović, studentica III. godine studija Farmacije
Lorena Rukavina, studentica IV. godine studija Farmacije
Silvija Palošek, studentica V. godine studija Farmacije.

Dodijeljena je pohvalnica najuspješnijim diplomiranim studentima koji su završili studij u roku s prosječnom ocjenom od najmanje 4,5 za izvrsne rezultate postignute tijekom studiranja:

Ema Slapničar, studentica studija Medicine
Josip Majić, student studija Medicine
Ana Zelić, studentica studija Medicine
Ivan Čović, student studija Medicine
Karla Milanović, studentica studija Medicine
Josipa Čubelić, studentica studija Medicine
Marin Petričević, student studija Medicine
Dina Mrčela, studentica studija Medicine
Parham Rasouli, student studija Medicine na engleskom jeziku
Mia Maretić, studentica studija Dentalne medicine
Ivona Barić, studentica studija Dentalne medicine
Marieta Bujak, studentica studija Dentalne medicine

Barbara Cvitanović, studentica studija Dentalne medicine
Ivan Frka Šeparović, student studija Dentalne medicine
Petra Prkić, studentica studija Farmacije
Ivana Župan, studentica studija Farmacije
Doris Todorović, studentica studija Farmacije
Petra Gaurina, studentica studija Farmacije.

Autori najboljih znanstvenih članaka izrađenih na Medicinskom fakultetu u akademskoj godini 2021./22. dobili su pohvalnicu:

prof. dr. sc. Željko Dujčić (u polju Temeljne medicinske znanosti)
prof. dr. sc. Josipa Radić (u polju Kliničke medicinske znanosti)
prof. dr. sc. Ana Marušić (u polju Javno zdravstvo i zdravstvena zaštita).
Pohvalnica je uručena i voditeljici najuspješnijeg znanstvenog projekta u akademskoj godini 2021./22. prof. dr. sc. Tatijani Zemunik, autoru najboljeg studentskog znanstvenog članka u akademskoj godini 2021./22. Matiju Pervanu i autorici najboljeg doktorskog rada u akademskoj godini 2021./22. dr. sc. Ajki Pribisalić.

Za sveukupni doprinos razvoju i promicanju ugleda Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Splitu pohvalnicu su dobili:

Klaudija Alerić, Megi Brekalo, Mare Ković, Jure Martinić i Ivana Milardović.
Zahvalnica je dodijeljena umirovljenim nastavnicima, a to su:
prof. dr. sc. Miroslav Šimunić
prof. dr. sc. Veselin Škrabić
izv. prof. dr. sc. Marina Ognjenović
doc. dr. sc. Dobrila Karlica Utrobičić
izv. prof. dr. sc. Renata Poljak Guberina
prof. dr. sc. Nenad Karanović
prof. dr. sc. Neira Puizina Ivić
izv. prof. dr. sc. Ivo Ivić
doc. dr. sc. Nediljko Pivac
izv. prof. dr. sc. Meri Matijaca.

Promocija magistara i magistri farmacije

Promocija magistara i magistri farmacije održana 2. lipnja 2023.g. Magistra farmacije Ana-Marija Ćurić je skupu uputila zahvale u svoje i u ime svojih kolega. Pridružujemo se čestitkama.

Ovom prigodom promovirani su:

1. Antonia AlfIREVIĆ	12. Toni Durdov	22. Dora Jerčić	33. Doris Nanaši	44. Josipa Šućur
2. Valentina Ban	13. Branka Filipović	23. Ines Jović	34. Elizabeta Ozretić	45. Ivana Šumera
3. Vlatka Bašić	- Grčić	24. Lara Karanušić	35. Marija Pellać	46. Iva Šuste
4. Anamarija Bilić	14. Paula Gabrilo	25. Marta Kendeš	36. Bruna Perković-Stipičin	47. Barbara Tijardović
5. Jure Bogić	15. Iva Galić	26. Katarina Kovačić	37. Mia Petrić	48. Doris Todorović
6. Andrea Braica	16. Petra Gaurina	27. Matea Lešić	38. Petra Prkić	49. Dino Viduka
7. Michaela Bravar	17. Dea Grgurević	28. Klaudija Lokas	39. Leah Radinović	50. Ivana Vujević
8. Ivana Bročić	18. Mia Grulović	29. Helena Marić	40. Lara Ramić	51. Kristina Zurak
9. Marijana Buljan	19. Vedran Horvat	30. Mislav Mićanović	41. Marija Saratlija	52. Antonela Žeravica
10. Ana-Marija Ćurić	20. Luka Ilić	31. Ivana Mihalj	42. Nada Sfarčić	53. Sara Žuljević Escobar
11. Loredana Delić	21. Maja Jelović	32. Marin Mustapić	43. Alen Sladović	54. Ivana Župan

Vremeplov - obuhvat gradilišta

MEFST-ovci na međunarodnoj konferenciji održanoj u Rijeci i Lovranu

Krajem ožujka 2023. godine započela je dugo iščekivana konferencija o medicinskoj edukaciji u organizaciji Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci.

Na popisu sudionika našli su se, u povećem broju, djelatnici i studenti našeg Fakulteta. Međunarodnoj konferenciji, pod službenim nazivom *First International Conference on Teaching and Learning in Medical Education*, svoj su doprinos kao moderatori dali profesor Joško Božić i profesor Zenon Pogorelić, a na samom otvaranju konferencije, koje se odvijalo u Guvernerovoj palači u Rijeci, profesorica Renata Pecotić, prodekanica za nastavu i studentska pitanja, predstavljala je splitski Medicinski

fakultet na Okruglom stolu dekana. Prilikom diskusije dekani ili njihovi predstavnici pet medicinskih fakulteta – u Zagrebu, Splitu, Rijeci, Osijeku i Mostaru – predstavili su studijske programe, probleme u radu s kojima se suočavaju, ono čime se ponose i ono što smatraju pohvalnim u vezi s organizacijom rada na svojem fakultetu te ono na čemu bi trebali poraditi.

Za vrijeme trajanja konferencije usporedno se održao i simpozij namijenjen studentima na temu „Future Doctors Educating the World.“

Studenti su na simpoziju imali priliku predstaviti kolegama načine i metode kojima oni, djelujući u svojim studentskim

sekcijama, organizacijama i udrugama, provode medicinsku edukaciju. Osmišljavanjem studentskih projekata, njihovom realizacijom i provedbom u stvarnost, studenti okolini u kojoj djeluju pružaju pristup medicini utemeljenoj na dokazima, javnozdravstvenim kampanjama podižu svijest o epidemiološki najvažnijim bolestima te nastoje primjerenu edukaciju o važnosti očuvanja mentalnog i tjelesnog zdravlja uvesti što ranije u život djece. Budući da se CroMSIC na razini podružnice Split i na nacionalnoj razini bavi projektima kojima na različite načine i uz pomoć raznih alata i metoda provodi medicinsku edukaciju, Bruno Kontri i Mia Kovačević Žižić su na simpoziju predstavili svoj rad u profesionalnom i znanstvenom programu CroMSIC-a, koji se provodi još od 2000. godine. Njim je našim studentima omogućeno kliničko ili znanstveno usavršavanje u kliničkim centrima ili sveučilištima diljem svijeta. Osim razmjena, predstavljen je i projekt „THE Talk”, kojim se srednjoškolcima nastoji pružiti pravilna medicinska edukacija u području spolnog i reproduktivnog zdravlja, a o

uspješnosti projekta diljem Hrvatske, mjerljivim rezultatima, korištenim metodama i budućnosti provedbe govorile su Ružica Bočina, studentica našeg Fakulteta i Klara Miljanić, kolegica sa zagrebačkog Medicinskog fakulteta. Osim CroMSIC-ovih projekata, na simpoziju su bile predstavljene i druge sekcije i udruge aktivne na našem Fakultetu. EMSA Split je kroz četiri prezentacije važnost pridala temama koje se odnose na trenutno stanje u zdravstvu u svijetu te na svijetlu budućnost medicine u koju su uključene umjetna inteligencija i digitalizacija, a njezini predstavnici Ivan Bućan, Toni Elezović, Niko Morović i Martina Nevistić uspješno su izložili svoje stavove. Matij Pervan, voditelj znanstvene sekcije, prisustvovao je kao član znanstvenog odbora te je aktivno sudjelovao u panel-diskusiji pod nazivom „Access to science for medical students. Why and how?”.

Tog vikenda upoznali smo se s mnogobrojnim kolegama s drugih medicinskih fakulteta, raspravljali o sličnostima i različitostima u organizaciji studijskih programa te uživali u organiziranom društvenom programu. Naši kolege iz Rijeke, pod vodstvom docentice Nine Pereze i dekana Gorana Hausera, uspješno su organizirali događanje velikog kapaciteta koje je bilo za svaku pohvalu te su nam pokazali dobar primjer na koji se, u budućnosti, možemo ugledati.

Ružica Bočina
CroMSIC

Humanitarna akcija božićnog darivanja za djecu iz „Maestrala“

Budući da božićno vrijeme, osim kao vrijeme stvoreno za odmor i provođenje vremena s najbližima, doživljavamo i kao savršenu priliku za osmišljavanje i realizaciju humanitarnih događanja i akcija s ciljem pružanja što ljepših blagdana onima kojima je to najpotrebnije, i ove smo se godine odlučili na suradnju s Dječjim domom Maestral.

Zahvaljujući pomoći organizatorice prošlogodišnje akcije, Mihaele Kotarac, stupili smo u kontakt s ravnateljicom Doma i odgajateljicama te spremno prihvatili izazov.

Nakon dobivenog popisa želja krenuli smo u prikupljanje darova, njih 130. Sa studentima i djelatnicima Medicinskog fakulteta povezali smo se na društvenim mrežama, a uz pomoć

moderne tehnologije bilo je omogućeno upisivanje u tablicu na internetu.

Darovi su se prikupljali do 19. prosinca na drugom katu B zgrade Fakulteta te smo dosta vremena uložili u pozorno prebrojavanja darova, želeći da nijedno dijete ne ostane bez poklona te da svi darovi pronađu put do osoba kojima su namijenjeni. Za sam prijevoz darova bila su nam potrebna tri automobila. Zahvaljujemo svima koji su sudjelovali i doprinijeli akciji.

Nadamo se da ćemo i u budućnosti nastaviti s ovom humanitarnom akcijom te idućeg Božića opet razveseliti djecu željenim darovima.

Ružica Bočina
CroMSIC

Lea's African Adventure

A friend in need is a friend indeed

Interviewer: Luka Milovac

If you have ever wondered what a clinical internship in Africa looks like, this is an article for you! Lea Zwikirsch is a 2nd year medical student from Germany whose love and care for people spread all the way to Tanzania in Africa where she did an internship last summer. She was kind enough to agree to answer a few questions about her experience, despite the always present exams.

Where did the idea of volunteering in an African hospital come from?

I have always loved helping people and getting to know new cultures, so the idea of traveling to Africa has been existing for a long time. First, I wanted to go there when I finished school 6 years ago, but then I decided to do an internship in Germany instead. So now, that I am actually studying medicine, the timing could not have been better.

When you first think of Africa, it seems so far away and hard to reach in any way. Was it hard to make a contact with the hospital and to organize the trip?

I went there together with my sister and her best friend via the organization "step Africa". It is a German organization, but they also love to welcome international people from all over the world. It is very easy to contact them via email. You can tell them if you want to work in a school, orphanage or hospital and then they make the contact for you and tell you what you need to bring (scrubs etc.). You stay at a hostel with other volunteers together and the organization helps you with everything. (Organization of the trip, airport shuttle, visa etc.)

It must have been quite an adventure leaving Europe and coming to Africa. What was your first impression when you came to Tanzania?

We were landing at the Kilimanjaro airport, so it was very impressive to see this huge mountain already from the plane.

When we came there, the weather was great, and I immediately recognized how friendly everyone welcomed us there. When we were driving to the hospital, you can definitely see the differences to European countries: Poverty, houses made of trash or clay, children walking there without shoes, dirty streets etc. First it is hard to see but everyone is so friendly and helpful!

What were your daily duties in the hospital?

Tanzanian hospitals are very different to German/ Croatian hospitals. There is almost no structure, no fixed working times, people often cannot afford getting help (even in state hospitals only maternity, HIV and tuberculosis treatments are free) and the hygiene is really bad (no disinfection etc.). I spent most of the time on the maternity and children's ward as well as in a little "surgery room" where people with fractures or wounds came. I measured blood pressure, did blood sugar tests on newborns, helped the parents with feeding, cleaned wounds and they showed me how to stitch, which was really nice.

Many people come to Tanzania to enjoy preserved nature and stunning resorts. Did you have time to explore Tanzania and its natural beauties?

Yes, definitely! I went on a safari in the national park, which was so amazing because we had the chance to see the so many

animals. I also went to the hot springs located beneath the Kilimanjaro Mountain and I to an original Masai village, where the families showed us their home, how they live, what they eat etc. We also went on a sunset tour with other volunteers and every morning we had to drive with a “piki piki”, which is a motor bike taxi to go to work (which is very adventurous).

Would you recommend a voluntary clinical rotation in Africa and why would it be?

Yes, I would definitely recommend a voluntary rotation in Africa. First of all, the people there are so friendly and you will definitely learn to appreciate the small things in life and be happy and grateful for what you have. It's also interesting to see the clinics there and to learn working without computers, MRT or even wound disinfection. They show you different ways of thinking and solving problems even without the materials we have in Europe.

We thank Lea for her time and wish her all the best!

Čime se ove bavio Stude

U lipnju prošle godine studenti su izabrali novi sastav Studentskog zbora. Pobijedila je lista Vladimira Ercegovića, koji je postao novi predsjednik Zbora. U prošlom broju Glasnika intervjuirali smo Vladimira o planovima za njegov dvogodišnji mandat. Sada smo opet porazgovarali s njim da vidimo kako se ti planovi razvijaju i kojim se tematikama Zbor bavio proteklih pola godine.

Pozdrav, Vladimire! Za početak, možeš li nam reći što je bilo u fokusu rada Studentskog zbora otpočetka ove akademске godine? Jeste li zadovoljni postignutim?

Pozdrav! Studentski je zbor na početku godine proveo anketu s idejama i prijedlozima koju je veliki broj studenata ispunio te usmjerio naše dosadašnje djelovanje. Stavke koje su studenti odabrali u najvišem postotku upravo su one na koje se fokusiramo u radu. U tome nam uvelike pomaže i vodstvo Fakulteta, koje zasad ima dosta razumijevanja za studentske želje te su uvijek spremni na razgovor, savjetovanje te pružanje obrazloženja određenih odluka.

Studentske želje izražene u anketi redom su uvođenje zimskog ispitnog roka, promjena Pravilnika o nagradama te pomicanje početka nastave u 9,00. Uz studentske želje, bilo je i nekoliko administrativnih intervencija vezanih za studentske stipendije, izmjene pravilnika, a čak i prijedloge zakona.

Među ostalim, članovi Zbora dionici su radnih skupina s Ministarstvom zdravstva.

Mislim da zadovoljstvo radom smanjuje motivaciju. Mogu reći da sam zadovoljan putom kojim smo krenuli, ali imamo još dosta toga napraviti kako bi to bio pravi iskorak.

Svjesni smo stvari koje možemo promijeniti, ali i onih koje ne možemo jer zahtijevaju uplitanje viših razina. Držim se izreke iz proročišta u Delfima: „Spoznaj samog sebe.“ Trebamo prepoznati svoj potencijal, ali i kapacitet te djelovati u skladu s

godine ntski zbor?

njima kako bismo izbjegli život s razočaranjima. Studentski zbor ima određenu moć i odgovornost koju treba opravdati svojim radom, a mislim da nam to zasad i uspijeva.

Među studentima u zadnje se vrijeme dosta govorilo o sportskim susretima Humanijadi i Medicinijadi. O čemu se radi? Na koji će od ta dva susreta naši studenti ići ove godine i kako je donesena ta odluka?

Ove smo godine preko određenih poznanstava u vodstvu po prvi put bili pozvani sudjelovati na Medicinijadi u Budvi. Odlučili smo anketirati studente kako bismo postupili u skladu s njihovim željama, a naši su studenti pokazali daleko veći interes za Medicinijadu. Težimo da sve odluke donosimo demokratski, bilo studentskim anketama, bilo glasanjem na našim sjednicama.

Sveučilište u Splitu dio je SEA-EU alijanse, zajedno s još 8 europskih sveučilišta. Razvojni put alijanse nastavljen je u veljači na Kick off susretu u Cadizu. S obzirom na to da si i sam dio SEA-EU Student Council, možeš li nam pojasniti o čemu se radi i u čemu je važnost navedene alijanse?

SEA-EU alijansa sveučilišta zajednica je sveučilišta koja su strateški povezana time što se nalaze u gradovima koji su luke pri čemu su brodogradilišta bitan *stakeholder*. Stupanjem u alijanse sveučilišta potpisuju sporazume o međusobnoj mobilnosti te

izmjenjivanju sredstava u svrhu zajedničkog napretka. Smatram da je ulazak u takve alijanse budućnost mnogih sveučilišta, ali i idealna prilika za studente te osoblje da iskoriste neku od mogućih vrsta mobilnosti s ostalim sveučilištima. Otpočetak ove akademske godine član sam udruženja SEA-EU *Student Council* zajedno s kolegom Rokom Glavinovićem s Pomorskog fakulteta. Kao studenti sudjelujemo u organizaciji te promociji zajedničkih projekata svih sastavnica.

Za kraj, imate li planova za narednu akademsku godinu? Koja će problematika biti u fokusu rada Zbora?

Planovi su izraženi na početku i mijenjaju se s obzirom na aktualnu situaciju. Moramo pratiti zbivanja na višim razinama, poput sveučilišne, gradske pa i državne te intervenirati ako smatramo da je potrebno.

Od većih zbivanja voljeli bismo organizirati kongres na Fakultetu u suradnji s našim ostalim studentskim organizacijama. Trenutno radimo i na prijedlogu promjena ispitnih rokova za određene predmete iz „prvog semestra“.

Na svakodnevnoj razini komuniciramo sa studentima i profesorima te služimo kao medijatori za studentsku problematiku i projekte studentskih udruga i pojedinaca.

Provodimo i određene sveučilišne projekte na Fakultetu u svrhu integracije Medicinskog fakulteta s ostalim fakultetima jer se tradicionalno odvajamo, dijelom i zbog lokacije koja je ipak udaljena od kampusa.

Istaknuo bih odličnu suradnju sa studentskim predstavnicima, dekanskim kolegijem i drugim osobljem te se nadam da će se takva suradnja nastaviti i u budućnosti.

Završio bih porukom XIV. Dalaj Lame:

„Ako mislite da ste premali za napraviti promjenu, pokušajte spavati u sobi s komarcem.“

Zvonimir Družanić

SUMMER IN MONTENEGRO

MEDICINIJADA U BUDVI

Izvor fotografija: instagram @sz_mefst

Ove godine naš fakultet imao je priliku po prvi put sudjelovati na Medicinijadi, sportskom studentskom natjecanju koje svake godine okuplja studente biomedicinskih fakulteta cijelog Balkana. Cilj projekta je da okupi što veći broj studenata naše struke kako bi doprinijeli unaprjeđenju međufakultetske suradnje. 260 naših studenata svih godina i studijskih smjerova boravilo je šest dana u Budvi, od 4. do 9. svibnja. Sudjelovali smo u raznim sportovima, a kući smo se vratili i s uspjesima :

» Naši studenti na boat partyju u Tivtu

» Tim ženske odbojke

» Tim ženskog nogometa s peharom za 3.osvojeno mjesto

PLIVANJE

Dora Komić **1.mjesto** u 2 discipline: 50m delfin stil i 50m slobodni stil

Lucija Dukić **1.mjesto** – 100m mješovito

Ivan Pekić **2.mjesto** u 2 discipline: 50m prsni stil i 50m kraul
4x50 slobodni stil, ženska štafeta – **2.mjesto** (Lucija Dukić, Elena Radovanić, Dora Pavić, Dora Komić)

4x50 slobodni stil, miks štafeta – **1.mjesto** (Dora Komić, Lucija Dukić, Ivan Pekić, Goran Šošo)

NOGOMET

Ž nogomet **-3.mjesto** (Ana Baraban, Sara Bulić, Iva Sopta, Antea Trgo, Stela Spaseska, Brittany Pergini, Kristin Hatlevoll, Elena Radovanić)

I ovim putem im svi čestitamo, ponosni smo na njih!

Prije i nakon sportskih aktivnosti, naši studenti zabavljali su se na dnevnim i noćnim partyjima na obali Budve. Za vrijeme boravka pratilo ih je lijepo vrijeme, pravo ljetno, pa su imali prilike uživati i na prostranim plažama, turističkim obilascima obližnjih otočića i stare gradske jezgre grada. Posljednji dan samo za njih bio je organiziran i boat party u Tivtu.

» Ekipa rukometa

Unatoč nesavršenostima i nekim nepredviđenim okolnostima na koje nitko nije mogao utjecati (primjerice nestanak struje u cijelom gradu zbog radova), cjelokupno putovanje moglo bi se opisati kao jedno lijepo iskustvo, gdje su naši studenti pokazali pravi timski, sportski duh i donijeli odličnu atmosferu kako na tribinama tako i na svim zabavama (sa svjetlom i bez svjetla). S ovakvim suputnicima svakako bi poželio još mnogo putovanja i novih uspomena!

Tina Volarević

Obilježen Tjedan mozga 2023. i Svjetski dan spavanja

Od 13. do 19. ožujka u okviru Tjedna mozga 2023. i Svjetskog dana spavanja na MedILS-u održan je niz predavanja i obilazaka znanstvenoistraživačkih laboratorija za stotinjak splitskih gimnazijalaca.

Toliko ih je bilo moguće ugostiti zbog ograničenja prostora, premda je interes bio daleko veći. Sve je bilo u organizaciji Zavoda za neuroznanost Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Splitu, čiji je predstojnik i prorektor Sveučilišta u Splitu, prof. dr. sc. Zoran Đogaš, otvorio skup kao glavni koordinator Tjedna mozga u Splitu već 22. godinu.

Predavačice su sa Zavoda za neuroznanost bile prof. dr. sc. Maja Valić, koja je govorila o spavanju i povezanosti spavanja s učenjem i pamćenjem te dr. sc. Linda Lušić, koja je kao psihologinja govorila učenicima o važnosti prepoznavanja vlastitih emocija i mogućnostima upravljanja njima kako bismo lakše

svladavali životne izazove s kojima smo suočeni. Nakon toga sudionici su obišli znanstvenoistraživačke laboratorije na MedILS-u predvođeni dr. sc. Katarinom Trajković, dr. sc. Ivanom Carev te članicama Zavoda za neuroznanost doc. dr. sc. Ivanom Pavlinac Dodig i dr. sc. Mirjanom Babić Leko, koje su ih upoznale s trenutnim istraživanjima koja provode i pokazali kako zapravo izgleda baviti se znanosti i biti znanstvenik.

Ivana Pavlinac Dodig

Dan parodontnog zdravlja

Održavanjem zdravlja usne šupljine pridonosimo zdravlju cijelog organizma. Mnogobrojna znanstvena istraživanja upućuju na povezanost parodontitisa sa šećernom bolesti, bolestima srca i krvnih žila, reumatoidnim, neurološkim i kroničnim bubrežnim bolestima te s prijevremenim porodom.

Upalne bolesti usne šupljine, gingivitis i parodontitis, najraširenije su kronične bolesti na svijetu, a imaju utjecaj i na cjelokupno zdravlje pojedinca. Gingivitis je najučestalija oralna bolest koja se javlja već kod djece zbog velike nakupine bakterijskih naslaga na zubima, a parodontitis predstavlja jedan od najčešćih uzroka gubitka zubi ako se pravovremeno ne liječi.

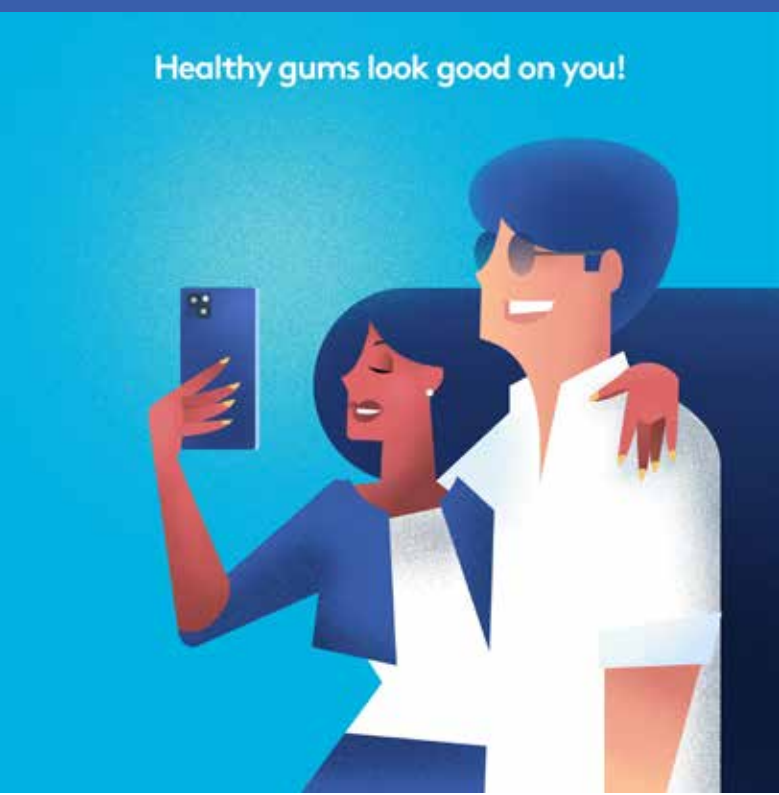
Temelj zdravlja usne šupljine leži u svakodnevnom i pravilnom uklanjanju naslaga, što postižemo provođenjem oralne higijene. Oralna higijena predstavlja najvažniju i najučinkovitiju preventivnu mjeru oralnih bolesti. Zubne naslage (plak ili biofilm) teško su vidljive, ljepljive, mekane nakupine živih bakterija na tvrdim i mekim tkivima u ustima (npr. na zubima, gingivi, jeziku, sluznici obraza, implantatima, mostovima, protezama...) koje treba svakodnevno uklanjati četkanjem zubi. Osim toga, zdrave životne navike, prestanak pušenja, pravilna prehrana i redovita fizička aktivnost također pridonose očuvanju zdravlja usne šupljine.

Stoga se svake godine 12. svibnja u svijetu obilježava Dan parodontnog

zdravlja kako bi se podigla svijest o važnosti prevencije parodontnih bolesti u svrhu doprinosa očuvanju cjelokupnog zdravlja. U Hrvatskoj smo također obilježili ovaj dan u trima najvećim gradovima: u Splitu, Zagrebu i Rijeci. U subotu 13. svibnja Hrvatsko parodontološko društvo u suradnji s udrugom

PreventiST studenata Dentalne medicine Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Splitu na splitskoj Rivi održalo je javni događaj za sve generacije. Građani su se mogli informirati o prevenciji i liječenju parodontnih bolesti, a naši najmlađi sugrađani na zabavan su način, kroz igru, učili četkati zube.

Marija Roguljić

Healthy gums look good on you!

Bez zdrave gingive nema lijepog osmijeha!

EFP HPD Gum Health Day

KAKO ŠTITITI, PROMICATI I PODRŽAVATI DOJENJE MEĐU NAJUGROŽENIJOM NOVOROĐENČADI

U petak 11. studenog 2022. godine održan je okrugli stol na Klinici za ženske bolesti i porode Split pod nazivom „Kako štititi, promicati i podržavati dojenje među najugroženijom novorođenčadi?“.

Okrugli stol organizirala je izv. prof. Irena Zakarija-Grković u sklopu projekta Grada Splita „**Dojenje je moj izbor! Učinimo Split gradom prijatelja dojenja**“, u suradnji s KBC-om Split. Gostujuće predavačice na Okruglom stolu bile su prim. Andreja Tekauc Golob, dr. med., IBCLC, spec. pedijatrije iz KB-a Maribor, prim. mr. sc. Maja Štimac, spec. pedijatar neonatolog, IBCLC, iz Osijeka i dr. Vedrana

Guszak, spec. pedijatar neonatolog, iz KBC-a Zagreb.

Četrdesetak sudionika Okruglog stola pozdravio je pročelnik Klinike za ženske bolesti i porode, prof. dr. sc. Marko Mimica te voditeljica Odjela za neonatologiju, dr. Marija Bucat. Izv. prof. Irena Zakarija-Grković naglasila je važnost ponovnog pokretanja dijaloga o dojenju u splitskom rodilištu, pogotovo u

svjetlu uključivanja neonatologije u predstojećem reocjenjivanju rodilišta u sklopu inicijative „Rodilišta – prijatelj djece“.

Slijedio je zanimljiv razgovor o načinima podrške dojenju na neonatologiji u Mariboru, Osijeku, Zagrebu i Splitu. Ugodno druženje nastavljeno je tijekom prigodnog domjenka.

Irena Zakarija-Grkovic

» Slika (slijeva nadesno): Andreja Tekauc Golob, Marija Bucat, Irena Zakarija-Grkovic, Marko Mimica, Maja Štimac.

Održan 8. europski kongres Akademije medicine dojenje u Splitu

U organizaciji Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Splitu, Akademije Medicine Dojenja (eng. Academy of Breastfeeding Medicine, ABM) i Europskog udruženja medicine dojenja (eng. European Association of Breastfeeding Medicine, EABM), održan je, po prvi put u Republici Hrvatskoj, 'Academy of Breastfeeding Medicine European Conference'. Kongres se održava svake dvije godine u drugom gradu Europe, a od 11. do 13. svibnja grad Split imao je čast biti domaćin ovog prestižnog skupa.

ABM je svjetska liječnička organizacija, osnovana 1995. godine u SAD-u, posvećena zaštiti, promicanju i potpori dojenja. To ostvaruje osiguravanjem edukacijskih programa i obrazovanjem liječnika i drugih zdravstvenih djelatnika, izradom kliničkih protokola iz područja prehrane dojenčadi i male djece te zagovaranjem medicine dojenja kao zasebne medicinske discipline.

Na ovogodišnjem kongresu u Splitu okupilo se oko 250 sudionika, zdravstvenih djelatnika različitih usmjerenja iz mnogih zemalja svijeta. U sklopu dva predkongresna simpozija koja su se odvijala paralelno našlo se po nešto za svakoga. Na jednom su se obradile teme vezane za dojenje i lijekove, a na drugom se moglo čuti sve

» Izv. prof. Ivana Mudnić (Mefst) s prof. Haleom i suradnicima

najnovije informacije o indikatorima za praćenje prehrane dojenčadi i male djece. Kroz panel diskusije sudionicima su prikazane najnovije smjernice u dijagnostiranju i liječenju upalnih stanja dojke, kao i utjecaj marketinga zamjena za majčino mlijeko na popularizaciju dojenja.

Među mnogim predavačima i stručnjacima iz cijeloga svijeta našle su se i dvije profesorice s našeg fakulteta. Izv. prof. Ivana Mudnić koja je govorila o farmakologiji dojenja i izv. prof. Irena Zakarija-Grković koja je govorila o provedbi programa 'Rodilište – prijatelj djeteta' u hrvatskim rodilištima.

Uz veliki broj zanimljivih predavanja, prezentacija i panel diskusija kojima su sudionici mogli prisustvovati dobili su priliku i da predstave svoje radove u obliku postera i kratkih oralnih prezentacija. Nagrada za najbolji poster dodijeljen je dr. Gini Weissman iz Izraela za rad 'Implications of the Maxillary Frenulum on Breastfeeding: A Review', a za najbolju kratku oralnu prezentaciju Karolini

» Izv. prof. dr. Irena Zakarija-Grković (Mefst)

Morze, iz Poljske, za 'Finding a path in a maze. Identification of an adverse reaction during lactation based on a case study of ergotamine'.

Bogati program kongresa i vodeći europski i svjetski znanstvenici koji raspravljaju o nizu aktualnih tema vezanih za dojenje kao i kultura i prirodne ljepote koje grad Split pruža svojim posjetiteljima sigurno su dovoljni da mnogim sudionicima ova tri dana ostanu u prekrasnom sjećanju.

» Izv. prof. Irena Zakarija-Grković sa studenticama volonterkama (Mefst)

Svečano otvoren Centar za kliničke vještine na Medicinskom fakultetu

Centar za kliničke vještine svečano je otvoren na Medicinskom fakultetu u srijedu 15. veljače 2023. godine, a otvaranju su nazočili rektor Sveučilišta u Splitu, prof. dr. sc. Dragan Ljutić, prorektor prof. dr. sc. Zoran Đogaš, dekan Medicinskog fakulteta, prof. dr. sc. Ante Tonkić, ravnatelj Kliničkog bolničkog centra Split, prof. dr. sc. Julije Meštrović, prodekanice prof. dr. sc. Katarina Vukojević i prof. dr. sc. Renata Pecotić, prodekani prof. dr. sc. Darko Modun i izv. prof. dr. sc. Ivan Galić, pročelnik katedre Anatomija, prof. dr. sc. Ivica Grković, izv. prof. dr. sc. Daniela Marasović Krstulović, Vladimir Ercegović, predsjednik Studentskog zbora MEFST-a te studenti Medicine na engleskom jeziku.

U novouređenom Centru za studij Dentalne medicine nabavljeni su dentalni fantomi, a za studij Medicine simulacijske lutke za osnovnu i naprednu reanimaciju. Oprema je nabavljena u sklopu dvaju europskih projekata: „**Razvoj, unapređenje i provedba stručne prakse na Medicinskom fakultetu u Splitu**“ voditelja dekana prof. dr. sc. Ante Tonkića te „**Unapređenje postojećeg integriranog preddiplomskog i diplomskog**

studijskog programa Medicina“ voditelja izv. prof. dr. sc. Joška Božića, a financirao ih je Europski socijalni fond (ESF) iz Operativnog programa „Učinkoviti ljudski potencijali 2014. – 2020.“, UP.03.1.1.04.0070 i UP.03.1.1.03.0050.

- *Ovim iskorakom poboljšavamo kvalitetu kliničkog dijela stručne prakse te omogućujemo studentima da postanu samostalniji i sigurniji u svoj rad. Suvremena oprema i obnovljeni prostor pružaju visok standard za osiguranje kvalitete kliničkih vještina nužnih studentima koji svoje obrazovanje stječu u europskom prostoru visokog obrazovanja* – kazao je dekan Ante Tonkić, zahvalivši rektoru Ljutiću i Sveučilištu na podršci u otvaranju ovog za Medicinski fakultet važnog centra.

- *Kao student svjestan sam koja je veličina ovog projekta jer ćemo napokon imati priliku raditi na najnovijim modelima, vježbati svoje kliničke vještine i biti u prostoru koji je bliži centralnom dijelu Medicinskog fakulteta, a imat ćemo i nove svlačionice koje su bliže bolnici Križine* – kazao nam je predsjednik studentskog zbora MEFST-a Vladimir Ercegović, dodavši kako će studenti ovdje moći vježbati praktične vještine kao što su intubacija, reanimacija, odnosno sve osnovne vještine koje je potrebno usvojiti prije nego što krenu s radom s pacijentima.

Ured za odnose s javnošću @UNIST

Razvoj, unapređenje i provedba stručne prakse na Medicinskom fakultetu u Splitu

Voditelj: prof. dr. sc. Ante Tonkić

Ukupna vrijednost projekta (u HRK): 3.954.244,63

Iznos koji sufinancira EU (u HRK): 3.361.107,94 HRK (85 %)

Razdoblje provedbe projekta: 9. 3. 2020. – 9. 3. 2023. (36 mjeseci)

Nositelj projekta: Sveučilište u Splitu, Medicinski fakultet

Projektni partneri: Klinički bolnički centar Split

Projekte je financirao Europski socijalni fond (ESF) iz Operativnog programa „Učinkoviti ljudski potencijali 2014. – 2020.“, UP.03.1.1.04.0070 i UP.03.1.1.03.0050.

Unapređenje postojećeg integriranog preddiplomskog i diplomskog studijskog programa Medicina

Voditelj: izv. prof. dr. sc. Joško Božić

Ukupna vrijednost projekta (u HRK):
3.993.294,55

Iznos koji sufinancira EU (u HRK):
3.993.294,55 HRK (100 %)

Razdoblje provedbe projekta:
22. 3. 2019 – 22. 3. 2022 (36 mjeseci)

Nositelj projekta:
**Sveučilište u Splitu,
Medicinski fakultet**

Projektni partneri:
**Sveučilište u Zagrebu, Medicinski
fakultet, Sveučilište u Osijeku,
Medicinski fakultet, Sveučilište u
Rijeci, Medicinski fakultet**

Otvaranje novog laktarija

Radosno izvješćujemo da je unutar Zavoda za neonatologiju Klinike za ženske bolesti i porode Kliničkog bolničkog centra Split otvoren novi laktarij.

Laktarij je mjesto susreta majki naših malih pacijenata. To je mjesto gdje mogu raditi najvažniji posao na svijetu – hraniti svoju djecu majčinim mlijekom u cilju što bržeg oporavka i povratka kući. Dosad nisu imale izdvojen i posvećen prostor za ovu namjenu.

Cilj nam je svima da se majke tu dobro osjećaju te da mogu dobiti sve potrebne informacije i pomoć u dojenju i izdajanju mlijeka za svoju djecu. Održavaju se i različite radionice i edukacijski susreti s različitim temama.

U rasporedu korištenja laktarija vidljivo je da dolaze i dojilje od kuće. Najveća je to dobrobit za djecu niske gestacijske dobi i porodne mase, koja se nalaze u inkubatorima i prostorima za novorođenčad i dojenčad.

Osmišljene su i realiziraju se uz pomoć naše bolničke pralice rublja i šivaonice spavačice za dojilje, koje su različite od onih za trudnice. Majke su donirale jastuke za dojilje te je naša šivaonica osmislila navlake za njih, koje će se prati i održavati na higijenski primjeren način.

Uz koji takt lagane glazbe, tihi žamor dojilja u ugodnom međusobnom razgovoru, mogućnost dojenja i izdavanja, uz ljubazno osoblje i motivirane majke u ugodnom prostoru čiji prozori gledaju na lijep okoliš ostvare se mnogobrojni dobri i korisni susreti.

Osnovni je cilj naše male pacijente što prije osposobiti za odlazak kući, s njihovim sretnim majkama i cijelom obitelji.

Koristimo priliku čestitati 5. svibnja, koji je Svjetska zdravstvena organizacija proglasila Svjetskim danom higijene

ruku, čiji je ovogodišnji moto „Zajedništvom ubrzajmo djelovanje“, suradnjom bolničkog i izvanbolničkog sektora. Također je to i Svjetski dan primaljstva. Ovo je bio primjer gdje nam je zajedništvo svima donijelo lijepe rezultate i veliko zadovoljstvo postignutim.

Nataša Boban

Za Zavod za neonatologiju

predstojnica:

dr. Anet Papazovska, spec. pedijatar

glavna medicinska sestra

Jelena Jović

Za Odjel za bolničke infekcije i kliničku epidemiologiju

izv. prof. dr. sc. Nataša Boban,

spec. epidemiolog

dr. Mara Šošić, spec. epidemiolog

medicinska sestra Grozdana Ružić

medicinska sestra Šima Hrgović

Za IBCLC savjetnike (International Board of certified lactation consultants)

izv. prof. dr. sc. Irena Zakarija-Grković,

spec. obiteljske medicine

Premoreni, podcijenjeni, potplaćeni

Intervju sa Šimom Kabićem, dr. med. o prosvjedu liječnika u Zagrebu 18. ožujka 2023. godine

Intervju vodila: Karla Vrkić

Draga Karla, prije svega, hvala Ti na pozivu za ovaj razgovor. Drago mi je da se na bilo koji način među studentima širi svijest o vrijednosti i očuvanju integriteta našeg zvanja. Ipak će oni jednog dana biti temelj zdravstvenog sustava.

Zašto si odlučio biti vođa puta u Zagreb?

Vođa puta postao sam po preporuci profesora Ljube Znaora. S obzirom na to da on nije bio u mogućnosti biti prisutan u autobusu s prosvjednicima, zamolio je mene da preuzmem tu funkciju. Općenito ne volim naziv „vođa“ jer ima totalitaristički prizvuk pa s većom simpatijom upotrebljavam naziv „voditelj“. Također volim reći da smo svi mi prosvjednici potaknuti vlastitim negativnim iskustvima stečenim za vrijeme radnog staža imali jednaku funkciju. Svaki je prosvjednik predstavljao određenu skupinu kolega sa sličnim ili istim problemima.

Što Ti osobno najviše smeta u našem zdravstvenom sustavu?

Najviše mi smeta što se iz fokusa zdravstvenog sustava dobrobit pacijenta zamijenila brigom o financijama. Na prosvjed sam odlučio ići zbog, po mojem mišljenju, općenito loše osmišljenog zdravstvenog sustava.

Smatram da se zbog loše raspodjele financijskih sredstava te manjka radne snage gubi kvaliteta zdravstvene usluge. Posljedično tome ispaštaju liječnici, a neizbježno s njima i pacijenti.

Mislim da se većina studenata može složiti s tim da prilikom završetka fakulteta nismo samostalno spremni stati na prvu crtu obrane prema sekundarnoj i tercijarnoj zdravstvenoj zaštiti. Ukidanjem obveznog pripravničkog staža od barem pola godine zbog manjka financijskih sredstava još više gubimo mogućnost stjecanja realnih iskustava i donošenja ispravnih odluka pri budućem liječenju pacijenata.

Također, manjak ulaganja u preventivnu zdravstvenu skrb u obliku besplatnih aktivnosti dovodi do pojave kroničnih bolesti koje izazivaju dugoročan teret zdravstvu.

Čime su mladi liječnici prema tvojem mišljenju najnezadovoljniji?

S obzirom na to da mladi liječnici najčešće rade po zamjenama u obiteljskoj medicini, na hitnoj medicinskoj pomoći ili su na specijalizaciji, reći ću vam iz osobnog iskustva koje su stvari mene najviše frustrirale za to vrijeme. Svakako bih izdvojio tri glavna razloga za nezadovoljstvo, iz svakog razdoblja po jedno: velika frekvencija pacijenata po liječniku, nepotrebne hitne intervencije kod pacijenata koji nisu životno ugroženi te nedostatak aktivne edukacije za vrijeme specijalizacije. Vjerujem da se svi navedeni problemi mogu riješiti reorganizacijom sustava po zakonima koji se provode u ostalim državama Europske unije. Naprimjer, smanjenje maksimalnog dopuštenog upisa pacijenata po liječniku obiteljske medicine, retrogradno naplaćivanje intervencija HMP-a koje se ne pokažu hitnima te rad specijalizanata u ambulantama uz obvezni nadzor starijeg specijalista.

Kako je tekla sama organizacija prosvjeda?

Priznajem da mi je u početku organizacija bila stresna, no s podrškom i uputama tima sve je proteklo u najboljem redu. Moram

izdvojiti profesora Znaora, dr. Vikicu Krolo, prof. Ivicu Bilića te gospođu Mariju Radman Livaju, koji su u prosvjed bili uključeni od samog početka do samog kraja. U organizaciji se nije dogodio nijedan propust s obzirom na to da je sve bilo detaljno isplanirano. Također, sam prosvjed protekao je mirno, bez incidenta, čime smo pokazali humanost i dostojanstvo primjereno našem zvanju.

Kakav je tvoj komentar na odaziv kolega liječnika, ali i studenata iz Splita?

Ne mogu reći koliki je bio točan odaziv kolega iz Splitsko-dalmatinske županije s obzirom na to da je većina na prosvjed išla privatnim angažmanom. Procjenjuje se da je ukupno na prosvjedu bilo oko 3 000 prosvjednika, što je iznimno velik uspjeh. Cilj je bio popuniti Markov trg, što nam je na kraju i uspjelo. Kako se kaže, slike govore više od tisuću riječi.

Napravio bih veliki propust kada ne bih pohvalio studente koji su se odazvali u iznenađujuće velikom broju. Većina ih je bila sa šeste, zadnje godine studija. Zahvaljujem im na izdvojenom vremenu, pogotovo sada kada pohađaju tekuće turnuse, kliničke rotacije te pišu diplomske radove.

Smatraš li da je prosvjed imao učinka?

Imao je učinka, to je neosporno. Zasad su izjednačeni koeficijenti svih specijalista te povećani koeficijenti za mlade liječnike i liječnike bez specijalizacije. To je bilo neizbježno s obzirom na odgovornost koju imamo prilikom obavljanja našeg posla. Unatoč tome što nisu svi zahtjevi ispunjeni,

uvjeren sam da smo na dobrom putu. U konačnici, mi smo krajnji izvršitelji i nosioci zdravstvenog sustava te nismo ni svjesni koliku moć imamo. Još nam nedostaje samo malo više odlučnosti i hrabrosti. Sada kada smo pokazali da smo jednom uspjeli, ne sumnjam da će svaki sljedeći prosvjed ili štrajk prihvatiti veći broj liječnika. Dosljednost u zahtjevima je ključna!

S obzirom na to da je na prosvjedu bilo i studenata, smatraš li da će buduće generacije uspjeti ostvariti bolje uvjete rada u širem smislu te riječi?

Vjerujem da hoće. Mislim da su se nadolazeće generacije naviknule na veća prava te manji stupanj tolerancije u odnosu na starije generacije. To ne smatram nužno pozitivnom osobinom, ali u ovom slučaju takav će im stav omogućiti da se izbore za bolje uvjete rada s obzirom na sadašnje stanje. Društvo je dinamična masa te bi trebali biti svjesni da nikada nećemo biti zadovoljni postojećim stanjem u potpunosti. Usprkos tome, nadam se da će se u skoroj budućnosti omogućiti uvjeti rada koji dostoje našoj odgovornosti i koji će omogućiti pacijentima adekvatnu zdravstvenu skrb.

Prof. dr. sc. Ana Marušić: „Cochrane je promijenio moju karijeru.“

Prof. dr. sc. Ana Marušić, profesorica na Katedri za anatomiju i pročelnica Katedre za istraživanja u biomedicini i zdravstvu na Medicinskom fakultetu u Splitu (MEFST), jedna je od središnjih osoba Hrvatskog Cochranea, koja je u njemu od njegovih začetaka. Još davne 1994. godine pri njezinu susretu s idejnim začetnikom i osnivačem tadašnje Cochrane kolaboracije, Sir Iainom Chalmersom, nastala

je ideja osnutka hrvatskog ogranka Cochranea, koja se kroz sljedećih desetak godina i ostvarila. Prof. Marušić danas vodi Centar za medicinu utemeljenu na dokazima u sklopu MEFST-a u sklopu kojeg je danas i Hrvatski Cochrane. Obratili smo joj se da podijeli svoje iskustvo dosadašnjeg rada u tom području i da savjet mladim znanstvenicima koji se zanimaju za medicinu utemeljenu na dokazima.

Jedna ste od središnjih osoba u HC-u od samih začetaka. Kako gledate na put Hrvatskog Cochranea od njegovih početaka do danas?

Hrvatski Cochrane osnovan je 2008. godine na poticaj utemeljitelja Cochrane organizacije, Sir Iana Chalmersa iz Ujedinjenog Kraljevstva, i velikog imena medicine utemeljene na dokazima, prof. Petera Tugwella iz Kanade. Oni su nam bili veliki oslonac u izgradnji Hrvatskog Cochranea. Najvažnije je što smo odgojili generaciju mladih istraživače s vještinama izrade sustavnih pregleda i metaanaliza i metodoloških istraživanja o kvaliteti dokaza u medicini. Takva znanja i vještine danas su jako bitni, od izrade kliničkih smjernica do procjena zdravstvene tehnologije.

Kako je rad u Cochranu utjecao na Vašu karijeru? Je li Vas obilježio i na osobnom planu?

Cochrane, zajedno s radom u medicinskom časopisu, potpuno je promijenio moju karijeru. Od znanstvenika u laboratoriju promijenila sam se u znanstvenika u javnom zdravstvu, metodologa i metaznanstvenika. Moj je sadašnji znanstveni interes metodološka kvaliteta kliničkih studija, vidljivost takvih studija i odgovorna znanost. Iskustvo u Cochranu bilo mi je jako važno kao uredniku medicinskih znanstvenih časopisa, posebice dok sam bila supredsjednica Cochranova znanstvenog odbora, gdje su se proučavali novi znanstveni izazovi i pristupi sintezi dokaza. Iskustva, znanje i stručnjaci izrasli iz Cochranea zaslužni su za osnivanje našeg Centra za medicinu utemeljenu na dokazima. U njemu tijesno surađujemo s kolegama kliničarima i širimo krugove znanja i ugleda fakulteta. Imamo puno podršku dekana, prof. dr. sc. Ante Tonkića, i ravnatelja KBC-a Split, prof. dr. sc. Julija Meštrovića.

Kako vidite budućnost Hrvatskog Cochranea?

Hrvatski Cochrane nastavlja s radom, koji je komplementaran drugim aktivnostima u medicini utemeljenoj na dokazima. U svibnju ove godine bit ćemo domaćini sastanka ugledne radne grupe GRADE (*The Grading of Recommendations Assessment,*

Development and Evaluation, short GRADE), koju vode stručnjaci sa sveučilišta McMaster u Kanadi. Članica grupe GRADE jest i doc. dr. sc. Tina Poklepović Peričić, članica Hrvatskog Cochranea.

Hrvatski Cochrane surađuje i s grupom stručnjaka iz Centra za medicinu utemeljenu na dokazima u aktivnostima oko uvođenja procjena zdravstvenih tehnologija (engl. *health technology assessment*). Budući da nam 2025. godine dolazi obvezujuća uredba o procjeni zdravstvenih tehnologija, naš Centar razvija znanstvenoistraživačko iskustvo iz tog područja i priprema edukacijske aktivnosti kako bismo bili spremni sudjelovati u zajedničkim aktivnostima na razini EU-a.

Što Cochrane može ponuditi mladim znanstvenicima?

Najvažnije što Hrvatski Cochrane i Centar za medicinu utemeljenu na dokazima može ponuditi jest znanje i vještina u metodologiji znanstvenoistraživačkog rada u medicini i zdravstvu. Poznavanje ustroja studija, kritičke procjene znanstvene informacije i statistički pristup kliničkim podacima vrijedne su vještine za kliničare u praksi. Zbog toga suradnja nas metodologa i kliničkih stručnjaka daje izvrsne znanstvene rezultate koji se onda izravno mogu primijeniti u praksi.

Što biste poručili mladima i/ili studentima iz područja biomedicine koje zanima znanost?

Učite statistiku! Jedan od pionira randomiziranih kliničkih ispitivanja i metaanaliza, Thomas Chalmers, rekao je da studente medicine premalo učimo statistici. U njegovo vrijeme, kazao je, učilo se o Krebsovu ciklusu, danas je to molekularna medicina, ali ta znanja neće pomoći budućem liječniku da donese odluku pokraj bolničkog kreveta. Treba dobro znati statistiku, i to onu kompliciranu, probabilističku statistiku, kako bi mogao razumjeti rezultate najnovijih kliničkih ispitivanja i prenijeti to znanje u praksu na pravi način, na dobrobit pacijenta.

Intervju vodila: Nensi Bralić

Naši znanstvenici objavili rad u *Nucleic Acid Research*, časopisu čiji je *impact factor* veći od 19

Doktorand **Mateo Glumac**, mag. chem. i njegova mentorica, **prof. dr. sc. Ivana Marinović Terzić**, dr. med, objavili su izvorni znanstveni rad u vodećem međunarodnom časopisu *Nucleic Acid Research* izdavača **OXFORD UNIV PRESS**, čimbenika odjeka (engl. *impact factor*, IF) **19.16**, na kojemu su naši znanstvenici prvi i dopisni (engl. *corresponding*) autori, što ga čini najboljim takvim objavljenim radom s našeg Fakulteta dosada.

Dodatna je vrijednost ta što je ovaj rad, koji je tiskan pod nazivom „*SPRTN-dependent DPC degradation precedes repair of damaged DNA: a proof of concept revealed by the STAR assay*“ (DOI: 10.1093/nar/gkad022) gotovo u cijelosti napravljen

na Medicinskom fakultetu u Splitu. U izradi znanstvenog rada sudjelovale su još dvije članice iste istraživačke skupine **Laboratorija za istraživanje raka** pri Katedri za Imunologiju i medicinsku genetiku Medicinskog fakulteta u Splitu (MEFST), i to dr. sc. Mirjana Polović, mag. mol. biol. te doktorandica Anja Batel, mag. mol. biol.

Mateo Glumac član je Laboratorija za istraživanje raka od rujna 2019. godine, kao doktorand na projektu voditeljice prof. Marinović Terzić pod nazivom „Uloga proteina Spartan u DNA replikaciji“ koji je financirala Hrvatska zaklada za znanost (HRZZ: IP-06-2016). Objavljena studija bit će osnova njegove doktorske disertacije. Mateo se bavi proučavanjem uloge proteina Spartan u popravku oštećenja DNA uzrokovanih

» Doktorand Mateo Glumac i doktorandica Anja Batel s mentoricom prof. dr. sc. Ivanom Marinović Terzić

kovalentno povezanim proteinima na DNA molekulu (DNA-proteinski kroslinkovi, DPC). Doktorand je poslijediplomskog studija Biologija novotvorina na Medicinskom fakultetu. Preddiplomski studij kemije i Diplomski studij organske kemije i biokemije završio je na Kemijsko-tehnološkom fakultetu Sveučilišta u Splitu, što je dalo dodatnu dimenziju interdisciplinarnosti ove istraživačke skupine.

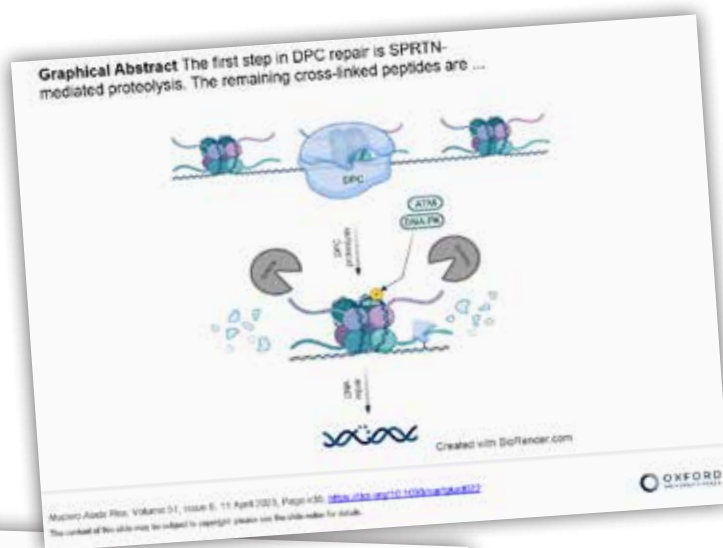
Naši su znanstvenici još 2014. godine sudjelovali u otkriću gena Spartan – *SPRTN*, čije mutacije uzrokuju ubrzano starenje i razvoj hepatocelularnog karcinoma, što je objavljeno u časopisu *Nature Genetics*, doi: 10.1038/ng.3103 (IF= 30), a autori su na tom radu, uz naše istraživače (Ivanu Marinović Terzić, Janoša Terzića te Marinu Degoriciju) i vrhunski znanstvenici dr. sc. Davor Lessel te prof. dr. Ivan Đikić, dugogodišnji predavači na našem Fakultetu i suradnici Laboratorija za istraživanje raka. Spartan je još uvijek jedini gen čije su mutacije povezane s rakom jetre. Nakon tog otkrića i velikog interesa za novootkriveni gen pokazano je da je protein Spartan važan za popravljjanje DPC-a, novog tipa oštećenja DNA. Proteini koji se kovalentno vežu za molekule DNA ometaju njezinu normalnu funkciju. Ako se DPC oštećenja ne poprave, nastaju promjene koja vode u ubrzano starenje i karcinogenezu.

Jedan od temeljnih problema u proučavanju DPC oštećenja njihova je izolacija u čistom obliku. Postojeće metode izolacije nisu u mogućnosti razdvojiti RNA molekule i proteine koji se vezuju na njih, koji čine najveći udio u ukupnom izolatu, što je kompromitiralo naknadne analize i zaključke. Mateo Glumac je u suradnji s drugim istraživačima iz tima osmislio novi postupak izolacije DPC-a u čistom obliku, pokazao da je takav protokol izolacije superioran dosadašnjim metodama te da omogućuje funkcionalne analize kakve prije nisu bile moguće. Zahvaljujući novoj metodi izolacije, znanstvenici istraživačkog

» Doktorand Mateo Glumac, mag. chem

tima u ovom su radu dokazali hipotezu da je protein SPRTN ključan u prvom koraku parcijalne proteolitičke degradacije proteinske komponente DPC-a, nakon čega se zaostali peptidni fragmenti kovalentno povezani na DNA u konačnici izrezuju drugim mehanizmima popravka DNA oštećenja.

Published online 31 January 2023

SPRTN-dependent DPC degradation precedes repair of damaged DNA: a proof of concept revealed by the STAR assay

Mateo Glumac¹, Mirjana Polović^{1,†}, Anja Batel^{1,†}, Andrea Gelemanović^{2,†}, Boris Maček³, Ana Velić³ and Ivana Marinović-Terzić^{1,*}

¹University of Split School of Medicine, Laboratory for cancer research, Split 21000, Croatia, ²Mediterranean Institute for Life Sciences (MedILS), Split 21000, Croatia and ³Quantitative Proteomics, Interfaculty Institute of Cell Biology, Faculty of Science, University of Tuebingen, Tuebingen 72076, Germany

Received October 01, 2022; Revised December 23, 2022; Editorial Decision January 02, 2023; Accepted January 12, 2023

Nucleic Acids Research, 2023, Vol. 51, No. 6 e35
https://doi.org/10.1093/nar/gkad022

AI4Health.Cro - umjetna inteligencija za pametno zdravstvo i medicinu

AI4Health.Cro neprofitni je, javno-privatni konzorcij koji umjetnu inteligenciju (AI) vidi kao ključnu za napredak zdravstva. Konzorcij okuplja 15 partnera uz koordinatora Institut Ruđer Bošković (IRB), a financira se s 2,9 milijuna eura u sklopu programa Digitalna Europa te Nacionalnog plana oporavka i otpornosti u jednakim omjerima, u trajanju od tri godine.

Cilj događanja, koje je u ime konzorcija organizirao IRB, bio je predstaviti projekt AI4Health.Cro svim relevantnim dionicima, budućim korisnicima i medijima te pružiti razvojnim tvrtkama i malim i srednjim poduzećima više informacija o AI4Health.Cro konzentatoru i kako im može pomoći u sigurnom testiranju AI tehnologija u zdravstvu, a za dobrobit

pacijenata, liječnika i čitavog zdravstvenog i *start-up* ekosustava.

U sklopu Male pokazne AI klinike koju su organizatori sastavili posebno za ovu priliku, projektni partneri predstavili su neinvazivnu AI tehnologiju mjerenja protočnosti krvnih žila, digitalnu asistenciju Megi za prevenciju i praćenje kardiovaskularnih bolesti, Cardiomatics tehnologiju za AI analize EKG-a, prijenosni uređaj SAVVY EKG za dugotrajno i precizno praćenje srčanog ritma i detekciju odstupanja, MESI mTablet koji olakšava liječnicima kompletnu medicinsku obradu te naprednu *speech-to-text* tehnologiju.

Uz IRB, partneri na projektu AI4Health.Cro jesu: Hrvatska udruga za umjetnu inteligenciju (CroAI), Ministarstvo zdravstva Republike Hrvatske, Klinika Magdalena, Dom zdravlja Zagreb - Centar, Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, **Medicinski fakultet Sveučilišta**

u Splitu, Tehnički fakultet Sveučilišta u Rijeci, Zagrebački inovacijski centar ZICER, Udruga poslodavaca u zdravstvu Hrvatske, Mreža znanja, FeelsGood Capital Partners te tvrtke Ericsson Nikola Tesla, IN2 i NEWTON Technologies Adria.

Projektni partneri iz privatnog i javnog sektora omogućuju korisnicima pristup multidisciplinarnim ekspertizama u području procjene digitalne zrelosti tehnologije, podršku kod razvoja i prilagodbi tehnologije potrebama korisnika, podršku kod transfera tehnologija, ekspertizu poduzetničkih inkubatora u pisanju i

vođenju projekata, pristup programima financiranja te ekspertizu u području etičke i pravne regulative. Dodatno, zahvaljujući udruzi **CroAI**, koja je jedan od ključnih partnera na projektu i koja kontinuirano provodi istraživanje AI tržišta u Hrvatskoj od 2020. godine, konzorcij ima pregled svih dionika na tržištu umjetne inteligencije u stvarnom vremenu. Povrh toga, CroAI u sklopu koncentrata AI4Health.Cro ima ulogu u umrežavanju svih dionika unutar ovog sustava različitim *matchmaking and networking* događanjima te će, uz ostale partnere, sudjelovati u kreiranju plana edukacija i radionica te njihove provedbe.

Nositelj projekta: Institut Ruđer Bošković (IRB)

Koordinator za MEFST: prof. Ana Jerončić

Trajanje projekta: 1. 1. 2023. – 31. 12. 2025.

Darovnica: 98.749,23€

Poveznica na projekt: <https://ai4healthcro.eu/>

Projekt AI4Health.Cro financira Europska unija u sklopu programa NextGeneration EU. Projekt sufinancira Europska unija iz programa Digitalna Europa (DIGITAL). Sadržaj ove vijesti isključiva je odgovornost projekta AI4Health.Cro i ni na koji se način ne može smatrati da odražava gledišta Europske unije.

Još jedan važan uspjeh znanstvenika s Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Splitu!

Ugledni znanstveni časopis *Nature* objavio je tekst o rezultatima velikog istraživanja o iskustvima istraživača u odgovornoj provedbi istraživanja, radu u kojem su s kolegama sudjelovali i znanstvenici s Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Splitu, prof. dr. sc. Ana Marušić, dr. med., doc. dr. sc. Ivan Buljan i Rea Roje, mag. iur. O provedenom istraživanju tiskan je tekst u časopisu *Nature*: <https://www.nature.com/articles/d41586-023-00016-1>, a znanstveni članak pod nazivom *Researchers on research integrity: a survey of European and American researchers* dostupan je u slobodnom pristupu u digitalnoj interdisciplinarnoj arhivi MetaArXiv preko Preprint DOI 10.31222/osf.io/fg7c

Istraživanje koje je obuhvatilo oko 47 000 istraživača iz cijelog svijeta provedeno je u okviru projekta Obzor 2020

– **SOPs4RI**, koji je imao za cilj izraditi alate za pomoć istraživačkim ustanovama i organizacijama koje financiraju istraživanja i ojačati odgovornu znanost.

Koordinator je projekta Aarhus Universitet iz Danske, a Sveučilište u Splitu, Medicinski fakultet partner je na projektu.

The Cure4Aqua Kick-Off Meeting

The Cure4Aqua Kick-Off Meeting took place in Prague from the 16-17 of November 2022. The meeting included a series of presentations and brainstorm sessions for partners to co-develop concrete plans for the project. Researchers from 16 countries are uniting to transform aquatic animal health and welfare within the European aquaculture industry, while also supporting the environmentally friendly, inclusive, safe and healthy production of seafood.

Funded by the EU Horizon Europe programme, **Cure4Aqua** is a €4.8 million, 4.5-year project that will develop new approaches to prevent aquatic fish diseases through innovative prophylaxis and technologies for early disease detection, while also supporting the advancement of alternative treatments to replace pharmaceuticals in disease control. Farmed seafood is an important source of protein for food and animal feed, with a low-carbon footprint, essential to help

build a sustainable food system. However, the control of pathogens continues to be a major challenge for the sector. This is particularly relevant for Europe, where there is a great variety of species and production systems, which hinders the implementation of good husbandry practices tailored to each aquatic species.

Cure4Aqua has brought together leading experts to take several key actions:

- Develop cost-effective vaccines to prevent diseases in farmed fish
- Implement selective breeding programmes to improve stress and disease management
- Develop innovative, bio-based and sustainable alternatives to antibiotics for controlling fish diseases at various life stages
- Develop new tools and artificial-intelligence-based technology to improve fish health and welfare
- Improve diagnostics of fish pathogens
- Integrate farmer and fish welfare as a

priority of aquaculture production by developing high welfare standards that consider different life-stages, production systems, and knowledge of welfare needs.

Cure4Aqua project coordinator is Ivona Mladineo from the Institute of Parasitology (BCAS) in Czech

The Cure4Aqua consortium is led by the Biology Center of the Czech Academy of Sciences (BCAS), Czechia, and brings together 31 partner organisations from Austria, Chile, Croatia, Denmark, France, Germany, Greece, Ireland, Norway, Poland, Portugal, Spain, Switzerland, Thailand and UK.

Croatia is represented by one of its most prestigious medical schools, **University of Split, School of Medicine (MEFST)** showcasing a cutting-edge center for translational research in biomedicine (CTRIb), outstanding medical research, and teaching activities. Evidence synthesis and data modeling in relation to

Funded by
the European Union

disease burden, environmental-disease interactions, and health-related metrics for sustainable aquaculture, are the primary areas of focus for MEFST's work. In addition, MEFST will participate in prioritisation exercises, and together with other partners in research organisation (WP1) and development of plan for the dissemination, exploitation and communication activities (WP8).

Programme: **Horizon Europe**
Type of Action: **Research and Innovation Action (RIA)**
Topic: **Biosecurity, hygiene, disease prevention and animal welfare in aquaculture**
Duration: **November 2022 – April 2027**
Consortium: **31 partners in 16 countries**
Coordinator: **BCAS, Czechia**
Total Budget: **€4.8 million (EU contribution: €4.8 million)**
Coordinator for Croatia is **prof. dr. Ana Jerončić (ajeronci@mefst.hr)**
For more information visit **cure4aqua-project.eu** or follow **@Cure4Aqua_EU**
Funded by the European Union under the Horizon Europe Programme, Grant Agreement No. 101084204 (Cure4Aqua)

Unapređenje kvalitete života osoba s paraplegijom

Predavanje u sklopu humanitarne akcije „Svi za Mašu“

Svake godine diljem svijeta između 250 000 i 500 000 ljudi doživi spinalnu ozljedu, a Maša je jedna od njih. Ova vrsta ozljede često dovodi do sekundarnih stanja među kojima je i dekubitus. Iako se veliki broj osoba sa spinalnom ozljedom suočava s rizikom od dekubitusa, edukacijom pacijenata, njihovih obitelji i zdravstvenih radnika moguće je preventivno djelovati.

O ovoj temi organiziran je niz predavanja počevši od lipnja 2023. godine, a kao svojevrsna najava nadolazećeg okruglog stola koji bi se trebao održati početkom listopada 2023. godine.

Medicinski fakultet Sveučilišta u Splitu i Studentski zbor u suradnji s udrugom „HELP“ sudjeluju u humanitarnoj akciji pod nazivom „Svi za Mašu“.

Osim prikupljanja donacija, cilj je pridonijeti akciji pružanjem edukacije o izazovima s kojima se suočavaju osobe s paraplegijom u svakodnevnom životu.

Paola Radovniković

Završetak projekta „Razvoj, unapređenje i provedba stručne prakse na Medicinskom fakultetu u Splitu”

Projekt „Razvoj, unapređenje i provedba stručne prakse na Medicinskom fakultetu u Splitu” sufinancirala je Europska unija iz Europskog socijalnog fonda. Budući da je projekt administrativno pred završetkom, u utorak 7. ožujka u Vijećnici Medicinskog fakulteta održana je konferencija za novinare. Predstavljeni su rezultati provedbe projekta, a kao predstavnici govorili su prof. dr. sc. Katarina Vukojević, prodekanica za znanost, poslijediplomske studije i međunarodnu suradnju, prof. dr. sc. Renata Pecotić, prodekanica za nastavu i studentska pitanja i izv. prof. dr. sc. Ivica Bilić.

Iako je Klinička praksa obavezan dio studijskih programa Medicine i Dentalne medicine MEFST-a te predstavlja neophodno i obvezno iskustvo u cilju razvoja i stjecanja svih potrebnih znanja i vještina za kvalitetno odrađivanje liječničke skrbi, kvaliteta trenutačnog programa kliničke prakse navedenih studijskih programa nije bila na zadovoljavajućoj razini. Ovim projektom htjeli smo poboljšati ono što već imamo i radimo s našim studentima – kazala je prodekanica Katarina Vukojević, ističući kako je u projektu sudjelovalo oko 500 studenata sa studijskih programa Medicine i Dentalne medicine.

Prema riječima prodekanice Vukojević kroz projekt je unaprijeđen kurikulum,

odnosno ishodi učenja te ciljevi kolegija. Nabavljena je oprema pa studenti Dentalne medicine mogu vježbati vještine na dentalnim fantomima, a studenti Medicine na simulacijskim modelima obavljati pretkliničku, a poslije i kliničku praksu. Nastavnici su također na radionicama poboljšali svoje nastavničke kompetencije, osnažile su se administrativne referade, održane su edukacije nenastavnog osoblja u području akademskog savjetovanja i savjetovanja za razvoj karijere, osnovan je Ured za stručnu praksu te studenti uvijek na raspolaganju imaju stručnu osobu kojoj se mogu obratiti, a sve s ciljem kako bi na splitskom Medicinskom fakultetu stručnu praksu doveli do europske razine.

Cilj je ovog projekta unapređenje stručne prakse na svim studijskim programima

Fakulteta, a potreba za tim stvorila se naročito u pandemijskom vremenu kada su svi medicinski fakulteti i u Hrvatskoj i u svijetu bili suočeni s tim da je bilo gotovo nemoguće odrađivati praktične vještine na pacijentima u bolnicama ili nastavnim bazama. Unapređenje prakse kroz rad na modelima, koji su zapravo priprema za rad s pacijentima, zaista je nešto nužno. Prostor i oprema na kojoj su studenti prije vježbali svoje praktične vještine bili su nedostatni za ovolik broj studenata, a sada je u sklopu projekta opremljen i otvoren novi prostor, Laboratorij za kliničke vještine te studenti imaju mogućnost u puno boljim uvjetima napredovati u stjecanju prijeko potrebnih kliničkih vještina i na taj se način pripremiti za rad s našim pacijentima – istaknula je prodekanica Pecotić.

Projekt „Razvoj, unapređenje i provedba stručne prakse na Medicinskom fakultetu u Splitu”, operativni program „Učinkoviti ljudski potencijali 2014. – 2020.”, UP.03.1.1.04.0070, provodio je Medicinski fakultet u Splitu u suradnji s projektnim partnerom, KBC-om Split.

Voditelj je projekta prof. dr. sc. Ante Tonkić, a ukupna vrijednost projekta (u HRK) je 3.954.244,63 HRK, sufinanciran 85%.
Razdoblje provedbe projekta: 9. 3. 2020. – 9. 3. 2023. (36 mjeseci)

ZAVRŠETAK PROJEKTA SI4CARE

Novi pristup zdravstvenoj skrbi za starije: Pametno starenje

„Pametno starenje” izraz je kojim je na posljednjem susretu projekta SI4CARE u Ljubljani Medicinski fakultet u Splitu kao projektni partner istaknuo svoj ključni doprinos u zajedničkom pothvatu osmišljavanja novih načina zdravstvene skrbi za starije osobe, posebice za one koje žive u udaljenim područjima, teško su pokretne ili pate od različitih kognitivnih poremećaja poput demencije.

Razlog pokretanja projekta u koji su se uključile zemlje iz ADRION područja (Hrvatska, Slovenija, Italija, Grčka, Bosna i Hercegovina, Srbija i Crna Gora) leži u činjenici da razina postojeće skrbi za spomenute skupine nije zadovoljavajuća i da mogućnosti primjene novih tehnologija u području javnog zdravstva nisu u dovoljnoj mjeri iskorištene. S tim u

vezi, trogodišnji projekt koji je završio u svibnju 2023., otvorio je pitanja veće i učinkovitije primjene telemedicine i e-zdravlja u sustavima skrbi za starije, a osmišljene su i provedene pilot-aktivnosti u kojima su se testirale mogućnosti primjene novih tehnologija, ispitala potrebe starijih pacijenata i onih koji se brinu o njima te je izrađena transnacionalna strategija

čije provođenje ovisi o različitim sastavnicama društva: političarima, izvršiteljima lokalnih i nacionalnih vlasti, upraviteljima zdravstvenih ustanova, sveučilištima, nevladinim organizacijama i udrugama posvećenima skrbi za starije, inovatorima i poduzetnicima. Izgradnja novog ekosustava u kojemu bi aktivno i zdravo starenje bilo jedan od prioriteta podrazumijeva multidisciplinarni pristup starijoj populaciji, kreativnost i nadasve usvajanje drukčijeg načina razmišljanja o onima koji više nisu radno aktivni, a zadužili su nas ostavštinom samog života i različitim postignuća na svim društvenim poljima. Naši stariji nisu teret nego bogatstvo zajednice, a ono što im pružamo ili želimo pružiti odraz je našeg stupnja ljudskosti i naprednosti civilizacije kojoj pripadamo – to je bila misao vodilja svih sudionika projekta u prethodne tri godine, predvođenih članovima akademske i stručne zajednice sa Sveučilišta u Ljubljani koji su bili nositelji ovog pothvata. Stoga je na posljednjem projektnom susretu, održanom u travnju 2023. u Ljubljani, svečano potpisan Memorandum, kojim su se akteri ključni za provođenje nove strategije obvezali na daljnju zajedničku suradnju kako bi skrb za starije učinili učinkovitijom i u skladu s novim mogućnostima tehnološkog i znanstvenog napretka. Završni skup u Ljubljani pozdravile su mrežnom vezom i slovenska predsjednica Nataša Pirc Musar

te hrvatska zastupnica u EU parlamentu Dubravka Šuica, a na Okruglom stolu sudjelovale su i predstavnice Ministarstva zdravstva RH.

Iz Hrvatske u projekt su se kao partneri uključile dvije splitske institucije – Medicinski fakultet u Splitu, predvođen prof. dr. sc. Katarinom Vukojević i Nastavni zavod za javno zdravstvo SDŽ, predvođen doc. dr. sc. Željkom Karin. U suradnji sa znanstvenicima sa splitskog FESB-a, na čijem je čelu bio izv. prof. dr. sc. Petar Šolić, kao pilot-aktivnost provedena je izrada pametne narukvice čija se učinkovitost testirala na korisnicima Doma za starije „Lovret“ u Splitu. Prva iskustva uporabe takvog uređaja kod starije populacije dala su dragocjen uvid u njihove specifične potrebe i mogućnosti korištenja tehnologije te otvorila nove istraživačke putove prema traženju najboljih rješenja kojima bi se zdravstveni sustav skrbi za starije učinio djelotvornijim i održivijim u svim aspektima – etičkim, ekonomskim, medicinskim i pravnim. Tehnologija ne može zamijeniti čovjeka, ali svakako može nadopuniti pomoć koju pružamo starijima, ubrzati administrativne procese i prevladati geografska ograničenja zbog kojih je mnogima otežan pristup znanstvenim ustanovama i službama.

U sklopu SI4CARE projekta razmijenjena su iskustva skrbi za starije u zemljama ADRIION područja pa se tako moglo

vidjeti kako telemedicina pomaže starijima u udaljenim i manje naseljenim mjestima Kalabrije te kako se u toj talijanskoj regiji osmišljavaju dnevne aktivnosti za osobe s demencijom i provodi terapija sa starijim osobama koje pate od kognitivnih poremećaja. Nadalje, Slovenci su predstavili svoje načine skrbi u Domu za starije u Ljubljani, a grčki je tim predvođen neurologom izv. prof. dr. sc. Sokratisom Papageorgiouom s Medicinskog fakulteta u Ateni pokrenuo prvu mrežnu bolnicu za osobe koje imaju problema s kretanjem i pate od kognitivnih poremećaja, za što su dobili i prestižnu nagradu „Digital Governance Awards 2022”. Za osmišljavanje mrežnih programa fizičkih aktivnosti za osobe s demencijom koje je provodio Laboratorij za fiziologiju

fakulteta u Ateni Grci su osvojili treću nagradu na natjecanju „Healthcare Business Awards 2022”, čime se potvrdila važnost suradnje akademske i poslovne zajednice te predstavnika izvršnih i zakonodavnih vlasti u rješavanju gorućeg problema trenutačno nezadovoljavajuće zdravstvene skrbi za starije na ADRIION području.

Tijekom projektnih susreta i događanja koji su se u protekle tri godine odvijali u zemljama ADRIION područja održana su mnogobrojna predavanja, prezentacije i okrugli stolovi na kojima su sudjelovali članovi projektnih timova, pridruženi partneri i gosti čiji djelokrug rada obuhvaća skrb za starije. Aktivnosti SI4CARE projekta iznjedrile su i nekoliko znanstvenih radova, što predstavlja tek početak sveobuhvatnijeg istraživačkog pristupa pitanjima vezanim za aktivno i zdravo starenje.

Projekt kojim se želi podići kvaliteta sustava zdravstvene skrbi za starije nipošto ne završava posljednjom službenom aktivnošću u svibnju ove godine. Naime, planira se novi projekt kao nastavak na postojeći, kojim bi se, između ostalog, još temeljitije pristupilo izazovu edukacije starijih, poglavito na području digitalnog opismenjavanja kao nužnog preduvjeta učinkovite primjene tehnologije u sustavima zdravstvene skrbi.

Danira Matijaca

Videozapis o posjetu Kalabriji možete pronaći u fakultetskom repozitoriju
<https://repozitorij.mefst.unist.hr/islandora/object/mefst%3A1711/datastream/FILE0/view>

Improving Research Ethics Expertise and Competences to Ensure Reliability and Trust in Science (iRECS)

iRECS is a new Horizon Europe project tackling the ethical challenges of new technology used in research.

The research ethics process is facing new challenges at a global scale. Technologies are appearing faster than their ethical considerations can be weighed. Research is globalising but ethical standards are not — running the risk that citizens of nations with the fewest safeguards will be the most burdened by unethical science. We want to train researchers to anticipate and mitigate ethical issues in technology sooner rather than later.

Ethics in research is an essential ingredient for good science. Maintaining high ethical standards is essential to winning public trust in scientific work. However, there are many challenges such as new technologies, increasing international collaboration in academic research and the absence of standardisation across Europe. The EU-funded *iRECS* project will reinforce the

reliability of science by advancing research ethics expertise and competencies. It will improve the understanding of research ethics in Europe and provide interactive, sustainable training programmes. Building on the European Network for Research Ethics and Research Integrity and the Embassy of Good Science as well as close collaboration with key stakeholder organizations, *iRECS* will create a horizontal community unifying research ethics practitioners, policymakers and other stakeholders. *iRECS* will develop case studies of technologies that will inform training material and other project activities. Ultimately we will train at least 600 people, including researchers and research ethics committees (RECs) members, to evaluate ethical issues in research projects using new technology like extended reality, AI in health, biobanking and genome editing.

Project coordinator: RHEINISCHE FRIEDRICH-WILHELMS-UNIVERSITÄT BONN (UBO), Germany
Project partners: VUMC, SVEUCILIŠTE U SPLITU MEDICINSKI FAKULTET - MEFST, EUREC OFFICE GUG, VILNIAUS UNIVERSITETAS, UNIVERSITEIT MAASTRICHT, ETHNICON METSOVION POLYTECHNION - NATIONAL TECHNICAL UNIVERSITY OF ATHENS - NTUA, COMMISSARIAT A L ENERGIE ATOMIQUE ET AUX ENERGIES ALTERNATIVES - CEA, KARLSRUHER INSTITUT FUER TECHNOLOGIE - KIT, ASSOCIATION EUROPEENNE DE L'UNIVERSITE, FUDAN UNIVERSITY - FDU, KOREA ADVANCED INSTITUTE OF SCIENCE AND TECHNOLOGY - KAIST, EUROPEAN ASSOCIATION OF RESEARCH MANAGERS AND ADMINISTRATORS, STICHTING RADBOUD UNIVERSITEIT, TRILATERAL RESEARCH LIMITED - TRIIE

Project duration: 1.10.2022 – 30.9.2025

Project partner budget: 111.375,00€

Programme: HORIZON-WIDERA-2021-ERA-01 (CSA)

Project team (MEFST):

Ana Marušić (coordinator for MEFST), Ivan Buljan, Antonija Mijatović, Lana Barać, Luka Ursić

This project is funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the authors only and do not necessarily reflect those of the European Union or Horizon Europe.

OUR NETWORK

11 Nations.
 Our partner organisations are based across 11 countries

17 Project partner consortium

800 Universities represented in our stakeholder network

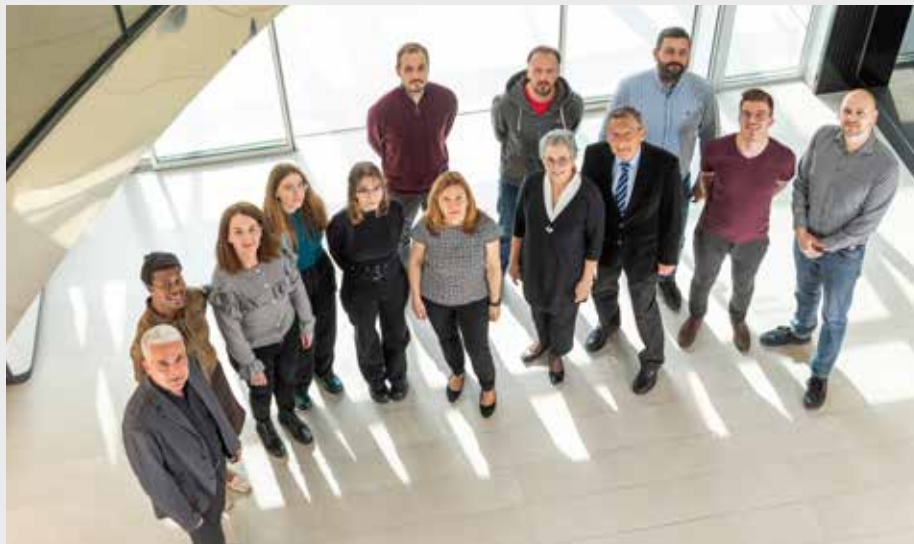
Projekt *Giving voice*

U veljači 2022. Rusija je započela invaziju na Ukrajinu. Rat koji je uslijedio dosad je odnio tisuće života i pokrenuo egzodus milijuna izbjeglica. Transformirao je geopolitičku sliku svijeta te utjecao na globalno gospodarstvo naglim porastom inflacije i prekidom lanaca opskrbe energijom i hranom. Mnogobrojne zemlje stale su na stranu Ukrajine u obrani njezina suvereniteta. Europska je unija zajedno sa Sjedinjenim Američkim Državama pružila pomoć vrijednu milijarde eura, uvela brojne sankcije Rusiji i primila više od osam milijuna ukrajinskih izbjeglica.

Kao članovi akademske zajednice osjećamo potrebu ne samo osuditi invaziju na jednu suverenu zemlju nego i pružiti konkretnu pomoć, i to radeći ono u čemu smo najbolji – dokumentiranje i objavljivanje znanstvenih članaka. Stoga smo krajem 2022. godine na Vijeću poslijediplomskog doktorskog studija Translacijska istraživanja u biomedicini (TRIBE) odlučili pokrenuti projekt *Giving voice*. Cilj je projekta pomoć znanstvenicima iz Ukrajine u pisanju znanstvenih članaka u kojima bi opisali svoja ratna iskustva.

Projekt se temelji na iskustvu ratnih urednika časopisa *Croatian Medical Journal* (CMJ). Tijekom Domovinskog rata urednici CMJ-a, profesori Matko i Ana Marušić, na sličan su način radili s autorima kako bi im pomogli pripremiti njihove rukopise i prezentaciju podataka sve dok se rukopisi nisu smatrali spremnima za tradicionalnu, vanjsku recenziju. Uredništvo koje blisko surađuje s autorima bilo je temeljni oblik rada urednika CMJ-a i postalo je prepoznatljiv i jedinstven pristup u svijetu urednika medicinskih časopisa.

» Uredništvo časopisa ST-OPEN i ekipa projekta Giving voice

Kao voditeljima studija TRIBE, svakodnevna rutina sastoji se od pregledavanja protokola istraživanja naših studenata, poučavanja kako pisati znanstvene članke i vođenja kroz proces objavljivanja. Upravo to čini naš studij vrlo uspješnim u pogledu broja obranjenih doktorata. Taj model i našu stručnost odlučili smo ponuditi svim autorima koji bi htjeli pisati o posljedicama rata u Ukrajini. U projekt se odmah uključilo uredništvo časopisa *ST-OPEN*, u kojem namjeravamo objavljivati prikupljene radove.

Logotip projekta poklonila nam je naša dugogodišnja suradnica Maša Vukmanović, vlasnica dizajnerskog studija s kojim surađujemo više od 10 godina. Posla oko prikupljenih radova ima dosta. U svemu tome pomažu nam i studentice Medicine Leonarda Gambiroža i Irma Nina Orlandić te Mariia Shmatkova, studentica iz Ukrajine koja trenutno studira Psihologiju na engleskom jeziku na Filozofskom fakultetu u Splitu.

Pozivamo sve koji nam žele pomoći u ovom projektu da postanu dio naše mreže

mentora. Također bismo cijenili pomoć u uspostavljanju kontakata s istraživačima u Ukrajini. Tako stvorenom mrežom stupit ćemo u kontakt s potencijalnim autorima, odabrati relevantne teme za objavu, pregledati podatke, povezati autore s našim timom stručnjaka i objaviti njihova iskustva u prilogu časopisa *ST-OPEN* posvećenom ratu u Ukrajini. Naša pomoć uključivat će pomoć u planiranju istraživanja, statistici, pisanju i uređivanju engleskog jezika kako bi se dobiveni podatci mogli objaviti. Svi će članci proći službeni postupak vanjske recenzije, tako da ne možemo jamčiti da će svi biti prihvaćeni za objavljivanje, ali dat ćemo sve od sebe da ih što bolje pripremimo za recenziju.

Trenutna je situacija više nego dobra. Na stranicama časopisa *ST-OPEN* u kategoriji *War in Ukraine* polako se skupljaju prvi radovi o ratnim iskustvima. U pripremi se nalazi još dosta radova pa se nadamo da ćemo do kraja godine imati barem desetak radova.

Damir Sapunar, Livia Puljak
Kontakt: ds@mefst.hr

AKADEMIJA MEDICINSKIH ZNANOSTI HRVATSKE KAO IDEALNA PLATFORMA ZA JAVNO DJELOVANJE NAŠIH NASTAVNIKA

U nedavno provedenom prikupljanju podataka svih naših nastavnika, a u svrhu (re)akreditacije Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Splitu (MEFST), opazili smo da se kod valorizacije učinka naših nastavnika kao ELEMENT 5.2.b traži evidencija primjera popularizacije znanosti, savjetovanja javnosti, gdje bi spadala i javna predavanja. Dakle, jedna od kockica u velikom mozaiku koja donosi bodove i našoj matičnoj ustanovi.

Jedan od načina za ostvarivanje tih bodova omogućava svojim djelovanjem i Akademija medicinskih znanosti Hrvatske (AMZH), čija splitska podružnica redovito održava javna predavanja u Gradskoj knjižnici Marka Marulića svake treće srijede u mjesecu s početkom u 18.00. To je praksa koju su tijekom svojeg mandata uveli bivši čelnici naše podružnice, eminentni nastavnici, doajeni svoje struke, prof. Ivo Urlić i prof. Ivo Banović, stvorivši tako važnu platformu za javno djelovanje svih naših nastavnika, a ne samo članova AMZH-a. Prema mojim informacijama, uz ispriku ako sam ovom prilikom nekoga izostavio, od aktivnih nastavnika MEFST-a, koji su ujedno i članovi AMZH-a (Dušanka Martinović Kaliterna, Julije Meštović, Tonko Vlak, Kajo Bućan, Damir Roje, Zoran Đogaš, Rosanda Mulić, Anamarija Jurčev Savičević, Ivo Urlić) svi povremeno sudjeluju u ovim aktivnostima, uz otvorenost javnog nastupa i svim ostalim nastavnicima MEFST-a.

Tako je bilo u proteklom godinama, a tako će se nastaviti i ubuduće. Predani rad prof. Urlića i prof. Banovića, pa i tradiciju spomenutih javnih nastupa nastavili su i novi čelnici naše podružnice.

Naime, 26. listopada 2022. godine održana je u prostorijama Podružnice AMZH-a Split godišnja i izborna skupština AMZH-a Podružnice Split. Tom prigodom, nakon uspješno odrađena dva mandata, iznesen je prijedlog za sljedeći četverogodišnji mandat vodstva AMZH-a Podružnice Split te je za predsjednicu predložena i izabrana prof. Dušanka Martinović Kaliterna, za dopredsjednika prof. Damir Roje, a za tajnicu prof. Anamarija Jurčev Savičević. Upravo su oni organizirali i prvo ovogodišnje predavanje. Dana 18. siječnja 2023. godine prof. Roje najavio je predavača (slika 1), a predavanje pod nazivom „Giht – zaboravljena bolest“ održao je prof. Tonko Vlak (slika 2) uz dobar odaziv slušača, među kojima su

bili mnogobrojni laici, mladi specijalizanti, ali i naš veteran, poštovani prim. Ante Tukić (slika 3).

Koristim priliku da čitatelje *Glasnika* ukratko upoznam s djelovanjem i značenjem AMZH-a tako što ću prenijeti službene podatke s internetske stranice AMZH-a:

„Akademija medicinskih znanosti Hrvatske je udruga izabranih znanstvenika, koji se bave promicanjem medicinskih znanosti radi unapređenja narodnog zdravlja. Ona je samostalna pravna osoba, neovisna o državnim ustanovama i ne bavi se stjecanjem dobiti. Djeluje na području Republike Hrvatske, a sjedište joj je u Zagrebu.

Osnovana je 1961. godine u krilu Hrvatskog liječničkog zbora kao Komisija za znanstveno-istraživački rad Glavnog odbora Hrvatskog liječničkog zbora. 1971. godine Komisija je preimenovana u Medicinsku akademiju Zbora. 1983. godine

Medicinska akademija odvaja se od Hrvatskog liječničkog zbora i postaje samostalna udruga – Akademija Medicinskih Znanosti Hrvatske (AMZH).

1991. godine Akademija mijenja naziv u Hrvatsku akademiju medicinskih znanosti (HAMZ), a 1997. godine ponovno mijenja ime u AMZH. Vrhovno upravno tijelo Akademije je Skupština, koja svake četiri godine bira predsjednika Akademije, nove članove, članove Senata, članove Glavnog odbora, Nadzornog odbora i Suda časti.

Ciljevi, zbog kojih je Akademija osnovana jesu:

- promicanje medicinskih znanosti
- unapređenje narodnog zdravlja
- afirmacija hrvatske medicine u svijetu

Akademija djeluje na području znanosti, obrazovanja i istraživanja; na području znanosti, stručnog rada i istraživanja; biomedicine i zdravstva.

Djelatnosti Akademije:

- poticanje razvoja znanstvenog rada u svim područjima medicine
- organizacija znanstvenih i stručnih skupova
- nakladnička djelatnost za promicanje medicinskih znanosti i unapređenje narodnog zdravlja
- znanstvena i organizacijska suradnja s Hrvatskim liječničkim zborom
- suradnja s ustanovama i udrugama sa srodnim ciljevima i

djelatnostima u zemlji i inozemstvu (Akademija tehničkih znanosti Hrvatske, Akademija pravnih znanosti Hrvatske i Akademija šumarskih znanosti i drugi)

- izrada znanstvenih projekata

Rad Akademije i njezinih tijela je javan i otvorenim javnim sredstvima priopćavanja.“

Nadam se da će nakon objave ovih podataka naši nastavnici i studenti bolje i pravilnije percipirati rad i važnost ove institucije te će svojim radom, danas i u budućnosti, doprinijeti ostvarivanju prije navedenog. Vjerujem da ćemo potaknuti veći broj naših nastavnika da se javljaju na natječeaje za prijam u AMZH i sudjeluju u javnim događanjima koje nam splitska Podružnica AMZH-a omogućava, doprinoseći boljoj vidljivosti MEFST-a.

Tonko Vlak

Digitalne kompetencije liječnika: Edukacija za novo doba

Digitalna transformacija zdravstvenog sustava nešto je o čemu se više ne mora nagađati – riječ je o procesu koji je neizbježan, neovisno o etapi na kojoj se pojedine države i područja svijeta nalaze na putu primjene digitalnih tehnologija u medicini. Sama medicina postaje sve složenija, sa sve većim brojem specijalnosti i novih informacija koje kolaju u njezinoj sferi, zbog čega digitalizacija postaje koristan alat za bržu dostupnost, provjerljivost i usporedbu važnih podataka, što može znatno olakšati i ubrzati procese dijagnostike te napose administrativne poslove koji prečesto liječnicima oduzimaju previše vremena. Umjetna inteligencija kao posebna pojava digitalnog doba, uz sve prednosti i nedostatke, mogućnosti i ograničenja, zacijelo će imati važnu ulogu u oblikovanju svakodnevne medicinske prakse. Digitalne aplikacije dostupne su velikom broju korisnika, nemaju prostornih ni vremenskih ograničenja pa time otvaraju mnogobrojne mogućnosti primjene na području zdravstvene zaštite i načina povezivanja liječnika i pacijenta. S jedne strane, pomoću takvih aplikacija pacijenti mogu sami unositi korisne podatke o svojem zdravstvenom statusu, a s druge strane digitalno umrežavanje pacijenata, bolnica, liječnika i ostalih zdravstvenih ustanova omogućuje promjenu pristupa zdravstvenoj skrbi – iz klasičnog, u čijem je središtu početnog djelovanja prije svega liječnik, u novi pristup, u čijem je središtu u većoj mjeri pacijent. Tehnologija i razvoj umjetne inteligencije nikada neće moći zamijeniti čovjeka, koliko god postojao strah od toga, no sve što dosad znamo o uporabi novih tehnologija s pravom nas poziva na oprez i analizu mogućih štetnih posljedica njihove primjene. Međutim, bilo bi nerazborito zbog mogućih štetnih

učinaka odbaciti sve pozitivne posljedice primjene umjetne inteligencije u svakodnevnom životu, pa tako i na području medicine. No, da bi se prednosti novih tehnologija mogle iskoristiti i na području medicine postavlja se pitanje – raspolažu li liječnici vještinama nužnim za mudro korištenje digitalnih tehnologija, a napose umjetne inteligencije? Ili, još važnije pitanje za sve one koji promišljaju o modernizaciji medicinske edukacije – hoće li takvim vještinama u dovoljnoj mjeri raspolagati budući liječnici? Pred „liječnicima budućnosti” nije samo izazov responzivnosti na različite zdravstvene kontekste nego i zadatak vještog baratanja novim procedurama i upravljanja velikim količinama podataka. Prema mišljenju brojnih stručnjaka na području medicinske edukacije datost novih digitalnih mogućnosti na području zdravstva trebala bi se odražavati i u kurikulumima studijskih programa medicine, što se trenutačno ne može zamijetiti. Štoviše, uočava se manjak ili potpuni nedostatak sadržaja posvećenih razvoju digitalnih kompetencija studenata medicine, kao i nedostatak jasno definiranih ishoda takvog oblika edukacije koja zahvaća područje komunikologije i informacijskih znanosti. U fazi smo traganja za odgovorom na pitanje – koje su vještine i znanja liječnika u digitalnom dobu ključne za uspješnu komunikaciju, timski rad, znanstveni rad i primjenu novih tehnologija?

U Njemačkoj na medicinskom fakultetu u Tübingenu (*Medizinische Fakultät, Eberhard Karls Universität Tübingen*) u suradnji s nekoliko instituta za neuroinformatiku, medicinsku informatiku i bioinformatiku sveučilišta u Lübbecku i Tübingenu, provedeno je istraživanje o tome koliko studenti poznaju način

rada i primjene *chatbotova* i kakvi su njihovi stavovi o mogućnostima primjene umjetne inteligencije u medicini. *Chatbotovi* su tipičan primjer primjene umjetne inteligencije – koriste NLP (*Natural Language Processing*) za dekodiranje upita u usmenom ili pisanom obliku te pomoću složenih algoritama i korištenjem podataka pohranjenih na internetu i u različitim bazama podataka nude odgovore. Tijekom istraživanja u Tübingenu studentima je ponuđen tromjesečni tečaj „*Chatbotovi* za buduće liječnike”, a njihovi stavovi o primjeni umjetne inteligencije ispitivali su se prije i nakon tečaja, primjenom kvalitativne i kvantitativne metode – popunjavanjem upitnika i grupnim diskusijama. Polovica studenata, od 12 koliko ih je sudjelovalo u istraživanju, prije tečaja nije znala opisati glavne odlike aplikacija koje se služe umjetnom inteligencijom i većina ih je bila zabrinuta oko mogućnosti zaštite osobnih i povjerljivih podataka koji se tako izmjenjuju. Nakon završetka tečaja strah je bio znatno umanjen, a kao glavne prednosti primjene umjetne inteligencije u medicini studenti su istaknuli: olakšavanje i ubrzavanje procesa dogovaranja pregleda i drugih administrativnih poslova, olakšavanje i ubrzavanje postupka postavljanja dijagnoze zahvaljujući dostupnosti velikog broja dijagnostičkih slika. U primjeni medicinskih *chatbotova* studenti su kao glavnu pozitivnost uočili uštedu vremena i novca te izrazili stav o trenutačno nedostatnoj primjeni takvih aplikacija u medicini. Kao moguće štetne posljedice istaknuli su komunikacijske pogreške koje se neizbježno, u većoj ili manjoj mjeri, javljaju primjenom umjetne inteligencije te gubitak osobnog kontakta s pacijentom. *Chatbotovi*, prema mišljenju njemačkih studenata medicine, mogu biti korisni kao oblik interaktivnog dnevnika u koji pacijent upisuje podatke koje bi mu u osobnom kontaktu bilo neugodno iznijeti. Učinkoviti su i kada se traže jednostavni odgovori, jer kod jednostavnih upita *chatbotovi* pokazuju veliku točnost. No, budući da su ljudski kontakt i empatija ključni faktori u procesu liječenja, u sveobuhvatnom provođenju terapije *chatbotovi* nisu od velike koristi, misle studenti. S tim u vezi, studenti ne vjeruju da će njihovu liječničku profesiju u budućnosti „ugroziti” umjetna inteligencija. Naposljetku, u zaključku njemačkog istraživanja istaknut je interes studenata za primjenu umjetne inteligencije u medicini i njihov optimističan odnos prema razvoju medicine potpomognute novim tehnologijama pa autori ističu kako teme koje se odnose na umjetnu inteligenciju i upravljanje digitalnim podacima moraju biti sastavni dio kurikula studijskih programa medicine.

Danira Matijaca

Humanitarni pub kviz za Lviv Regionalni klinički perinatalni centar u Ukrajini

Dana 29. ožujka 2023. godine održan je humanitarni *pub* kviz općeg znanja u *café*-baru Fregatte. Okupili su se članovi studentske organizacije EMSA i njihovi mnogobrojni kolege s drugih fakulteta u Splitu, inicijativom dr. sc. Irene Zakarije-Grković, dr. med. te studentica Medicine Zite Vukšić i Lucije Skejić. Prikupljeni novac doniran je Lviv Regionalnom kliničkom perinatalnom centru u Ukrajini kao pripomoć u kupnji audiometra. Svi sudionici kviza pokazali su nesebično srce, solidarnost i empatiju prema ljudima u potrebi.

Izvor: Moldt JA, Festl-Wietek T, Madany Mamlouk A, Nieselt K, Fuhl W, Herrmann-Werner A. Chatbots for future docs: exploring medical students' attitudes and knowledge towards artificial intelligence and medical chatbots. Med Educ Online. 28(1):2182659.

<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC9979998/>

FOTO KOLAČIĆ

*Živili, barba Neno!
Vidimo se na Hajduka.*

FOTO ŽULJ

Imena luda nalaze se svuda!

**U subotu 25. ožujka
2023. godine u prilici
proslave Dana MEFST-a i ove
smo se godine okupili u uvali
Bene na Marjanu.**

Bilo je veselo i živo, kao i svake godine.
Družili smo se uz sportske i rekreativne
aktivnosti, te uz neizostavne
ćevape, kobasice, pivo...

Pogledajte galeriju i osjetite
djelić atmosfere!

Šah blitz

3. Pascal D. Šabašov
2. Luka Cvitković
1. Vladimir Ercegović

Stolni tenis - ženske

2. Klara Farkaš
1. Ivana Miloš

Nogometni turnir

3. 2nd year English mix
2. Dental mix
1. 6th year Medicine

Najbolji golman:

Goran Šošo

Zlatna kopačka:

Ivan Puljiz

MVP:

Ivan Pekić

Stolni tenis - muški

3. Vladimir Ercegović
2. Gordan Ćurin
1. Hauk Aeroe

SVEUČILIŠTE U SPLITU
MEDICINSKI FAKULTET
UNIVERSITY OF SPLIT
SCHOOL OF MEDICINE

